БҮГЭДЭНДЭ — АМЖАЛТА, ЗОЛ ЖАРГАЛ!

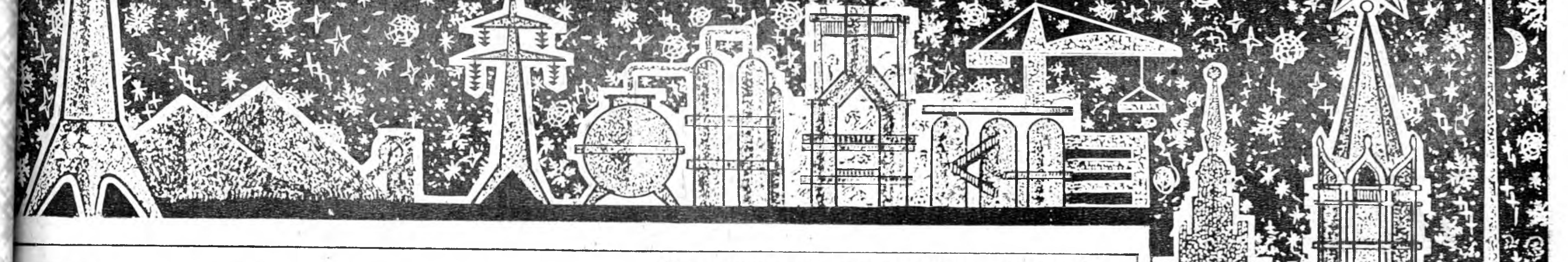

Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...етэмнай 1921 оной ...абриин 21-нээ гарана | № 1 (14023) | 1973 оной январиин 1, понедельник | Сэн 2 мүнгэн

СОВЕТ АРАДТА КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДЭЙ, СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ, СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ХҮРГЭҺЭН

ШЭНЭ ЖЭЛЭЙ АМАРШАЛГА

Нүхэр А. Н. КОСЫГИНАЙ телевиденеэр, радиогоор хэлэһэн үгэ

Хүндэтэ нүхэдүүд, хүндэтэ ханинар!

...эдэхэн минутын үнгэрхэдэ, шэнэ, 1973 он гарахань. ...ажа гараһан зам тээшээ, совет хүн бүхэнэй зүрхэ ...хэлдэ дурасхаалтай, үнэтэй һанагдадаг бүхы юумэн ...нэ энэ гайхамшаг минутануудай үеэр анхаралаа хан...лнабди.

Манай орондо онсо, шухала удха шанартай жэлые хам...аа үнгэргөөбди. Энэ жэлнай агууехэ һайндэрэй, Совет ...циалис Республикануудай Союзай—манай арадуудай ...этэ, аха дүүгэй бүлын тогтоогдон байгуулагда...р 50 жэлэй ойн жэл боложо түүхэдэ орохо, арадай ...асхаалда үлэхэ.

Ойн баярай ёһололнууд, олон үндэһэ яһатантай Совет ...онэй табин жэлэй турша соохи хүгжэлтын дүнгүүд ...ай нэгэдэлые, арадуудай ленинскэ хани барисаанай, ...а холбооной зориг бадаруулагша хүсые, манай оро... хаба шадалые угаа ехэ урмашуулхы далайсатай...р дахинаа элирхэйлэн харуулба.

Экономикын түгэлдэр дэбжэлтэ, ажалшадай соёлой ба ...н дэлгэр байдалай хэлбэришэгүй ургалта хангаһан ...циализмын илалтын, ниитын шэнэ харилсаануудай гай...шаг аша үрые совет хүнүүд хүсэд бүрин үзэжэ байна. Социализм СССР-эй бүхы нацинууд болон арад үндэ...тэдэй үмэнэ үргэн зам нээжэ үгөө. Социализмын тон ...у таланууд, Коммунис партияа тойрон жагсагша ...ет арадай бата нэгэдэл, Эхэ оронойнгоо аша туһада ...юулдаг эршэтэ габшагай ажалынь Ленинэй захяа ...бэринуудта, Ленинэй табиһан нангин зорилгонуудта ...эн байдаг ябадал—манай бүхы туйлалтануудай, манай ...хы илалтануудай эшэ үндэһэн болодог байһыень ха...лнабди.

Үнгэрэгшэ жэлэй туршада хэһэн бүтээһэн бүхы юумэеэ ...нэхэдээ, социалис экономикэ ба соёл культура сааша...нь хүгжөөхэ асуудалаар партиин хараалһан программа ...хы дээрээ амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байнхай гэ... хэлэжэ шадахабди. Арад зоной баян дэлгэр байдал ...ам һайжаруулха гэһэн Коммунис партиин хараа бодол ...нэ шууд бэелүүлэгдэнэ.

Промышленна продукци бүтээн гаргалга нилээд ехээр ...нээ. Шэнэ томо предприятинууд ашаглалгада оруулаг...а. Сагай уларилай хэды муу байбашье һаань, хүдөө ...ахын хүдэлмэрилэгшэд наймадахи табан жэлэй турша...а туйлагдаһан дундуур хэм хэмжээнһээ дээшээ орооһо ...ряа хуряажа абаһан байна.

Казахстанай ба Сибириин ажалшад ороноо орооһо та...ааар хангаха хэрэгтэ хубитаяа илангаяа ехээр оруулаа.

Орон дотор хлопогой эрхим һайн ургаса туйлагдаа.

Совет эрдэмтэд, инженернүүд, уран мэргэжэлтэ интел...генци эрдэм болон техникэ, олон үндэһэ яһатанай со...алис соёл хүгжөөхэ хэрэгтэ шэнэ амжалтануудые туй...аа.

Түрүү коллективүүдэй, хүдэлмэришэдэй, колхознигуу...ай, инженернүүдэй, технигүүдэй шэн зоригто ажалынь ...бьянуудайнгаа зэргээр Эхэ оронойүндэр дээдэ шаг...ал хайрануудаар тэмдэглэгдээ.

Эрхим ажалай түлөө, таанадай эршэ зориг ба эдэбхи ...үсхэлэй түлөө, таанадай ажалай баатаршалгын түлөө ...үндэтэ нүхэдүүд, Таанадта үнэн зүрхэнэй баясхалан ...үргэнэбди.

1972 ондо социалис гүрэнүүдэй хани нэгэдэлэй сааша...даа улам бэхижэхэ, Советскэ Союзай Коммунис партиин XXIV съездын хараалан дурадхаһан эб найрамдалай программа бэелүүлхэ хэрэгтэ ехэ амжалтанууд туйлагдаа.

Уласхоорондын оршом соо бараг шухала хубилалтанууд болоо, хэдэ хэдэн шухала асуудалнууд шиидхэгдэн заһаруулагдаха шэнжэтэй боложо захалаа, Европо түбидэхи эб найрамдал ба аюулгүй байдал бэхижүүлхэдэ таатай зохид арга боломжо бии болоожо байна.

Гэхэ зуура, арадуудта дура хүсэлөө зэбсэгэй хүсөөр баадхаха гэдэг һэдэлгэһээ империализм үшөөл арсаагүй байһаар. Вьетнамай городууд ба тосхонууд дээрэ американ түримхэйшүүлэй бомбонууд унана, амгалан зоной—эхэнэрнүүд болон үхибүүдэй шуһан адхарна. Израилиин булимтарагшад араб газар нютагуудые эзэмдэжэ үргэлжэлһөөр.

Вьетнамда империализмын хэжэ байһан дээрмэдэхы хорото ябуулгануудые совет хүнүүд дураа гутан буруушаана, Вьетнамдахи буудалдаа зогсоохо, амгалан байдал һэргээхэ тухай хэлсээндэ дары гар табиха эрилтэ Америкын Холбоото Штадуудай үмэнэ табина, тэдэнтэй һанал нэгэтэй байһанаа батална.

Хүндэтэ нүхэдүүд! Манай орон ерээдүйдэ бата найдамтайгаар, хүсэ шадал түгэс 1973 ондо дабшан орожо байна. Энэ хадаа түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы жэл болохо юм. Энэ жэлэй ямараар үнгэргэгдэһэнһөө, совет хүн бүхэнэй шэн габьяата, эршэтэ ажалһаа түсэбтэ табан жэлэй дүнгүүд, манай түсэбүүдэй амжалтанууд дулдыдаха байна.

Манай партиин Центральна Комитедэй Генеральна секретарь Леонид Ильич Брежнев СССР-эй 50 жэлэй ой тухай элидхэл хэхэдээ, ингэжэ хэлээ һэн:

«Советскэ Союз коммунизм тээшэ дабшана. Тэрэниие байгуулхын тула орёо хүшэр зам гаталха байһанаа мэдэнэбди. Манай ороной арадуудай хүсэ шадал, эршэ зориг энэ талаар ехээр гараха байна. Эршэ зориг түгэлдэр хүдэлмэри, эмхидхэл, политическэ гүнзэгы ухаан бодол хэрэгтэй гэжэ һайн ойлгонобди. Совет хүнүүд эдэ бүхы шэнжэ шанарнуудтай, тэдэнээ элсүүлжэ шададаг, урдаа табиһан һайн һайхан зорилгонуудаа дүүргэжэ шададаг гэжэ һайн ойлгонобди».

Оршожо байгаа 1973 ондо промышленностиие, хүдөө ажахые, экономикын бүхы һалбаринуудые хүгжөөлгэдэ, арадай соёл культура ба материальна байдалые һайжаруулгада шэнэ амжалта илалтануудай туйлагдаха байһанда Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, СССР-эй Министрнүүдэй Совет батаар этигэн найдажа байһанаа мэдүүлнэ.

Шэнэ жэлые угталгын баяр баясхаланта эдэ минутануудта, таанадта, хүндэтэ нүхэд, элүүр энхэ һуухыетнай, ажалдаа, һуралсалдаа, зохёохы хэрэгтээ шэнэ амжалтануудые туйлахыетнай хүсэнэбди.

Заводой цехүүдтэ, барилтанууд дээрэ, колхоз, совхозуудай фермэнүүдтэ, эрдэмэй лабораторинуудта ажалай вахтада жагсагшадта, манай Эхэ ороной хилые нангинаар сахижа байгшадта ехэ зол жаргал, һайн һайхан амжалтануудые хүсэнэбди.

Манай Эсэгэ ороной түгэс хүсэн, гоё һайхан байхынь тула, дэлхэй дээрэ эб найрамдалай бата бэхи байхынь тула, айл бүхэнэй зол жаргалтай, баян бардам байхынь тула, манай үхибүүдэй согтой хүхюун, энхэ элүүр, ажалша бүхэрингөөр урган хүмүүжэхынь тула бидэ бултадаа ажалланабди.

Аха дүү социализмын оронуудай арадуудые, Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудые, капиталис гүрэнүүдэй хүдэлмэришэн ангиие, ажалша таряашадые, түрүү хараа бодолтой интеллигенциие шэнэ жэлэй һайндэрөөр амаршалнабди.

Колониализмын дарлалта мүлжэлтэһөө мултарһан, шэнэ байдал байгуулжа байһан арадуудта, капитализмда ба империализмда эсэргүү, эзэрхэг түримхэй хүсэнүүдтэ ба дайнда эсэргүү тэмсэлшэдтэ, эб найрамдалай ба социальна дэбжэлтын түлөө тэмсэдэг дэлхэйн үнэн сэхэ бүхы хүнүүдтэ Шэнэ жэлэй һайн һайхан амжалта хүсэлэнгүүдые эльгээнэбди.

Мүнөө Кремлиин Спасска башниин курантнууд 1973 оной оршон ерэһэн тухай һүр жабхалантайгаар дохёо үгэхэнь. Шэнэ жэл совет хүн бүхэндэ амжалта, зол жаргал заһаг лэ!

Манай инаг дурата социалис Эсэгэ орон сэсэглэн һалбараг лэ!

Манние илалтануудта зоригжуулагша, эмхидхэгшэ — манай ленинскэ Коммунис партида алдар соло!

Агуужэ совет арадта алдар соло!

Шэнэ жэлээр, хүндэтэ нүхэдүүд!

ҮНДЭР ШАГНАЛ УЯЛГАЛНА

Арадуудай хани барисаанай орденоор шагнагдаһанай баярай суглаанууд республика доторнай боложо байна

ЛВРЗ

Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой дизельнэ цех. Хүдэлмэришэд эндэ олоороо сугларжа, Буряадай АССР-эй Арадуудай хани барисаанай орденоор шагнагдаһанда зорюулһан баярай митинг үнгэргэбэ.

Предприятиин партийна комитедэй секретариин орлогшо Г. А. Репин митинг нээхэ зуураа, ингэжэ мэдүүлбэ:

— Аха дүү арадуудай дунда хани барисаа, харилсаа холбоо бэхижүүлхэ хэрэгтэ манай республикын ажалшад ходоодоо хубитаяа оруулжа, туйлаһан амжалтаяа арьбадхажа ябадаг. Манай парти, правительство эдэ бүгэдые хараадаа абажа Буряадай АССР-ые Арадуудай хани барисаанай орденоор шагнаба, — гэжэ хэлэхэдэнь, эндэ сугларагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаба.

Удаань ендэртэ гараһан вагонно комбинадай хүдэлмэришэн Н. В. Наталенко амаршалгын үгэ хэлэхэдээ, Буряадай АССР-ые хоёрдохи орденоор шагнаһандань парти, правительстводаа халуун зүрхэнэй баярые хүргэбэ.

Ленинэй ордено кавалер, дизельнэ цехэй партийна организациин секретарь Р. Х. Торонов, ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүндэлэлэй тэмдэгээр шагнагдаһан Николай Бурцев, кузнечнэ цехэй мастер А. С. Малыгин, заводой директорэй уялга дүүргэгшэ Л. В. Потапов болон бусад баярай үгэнүүдые хэлэхэдээ, ордено заводой коллектив абаһан уялга түсэбөө үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулха гэжэ парти, правительстваяа найдуулба.

Г. КАРНАУХОВ,
заводой хүдэлмэришэн.

Буряадай АССР-ые, РСФСР-ые Арадуудай хани барисаанай орденоор шагнаһантайнь дашарамдуулан, түмэр хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг заводто баярай митинг болобо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: митингын үедэ.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

„Теплоприбор“ завод

Манай «Теплоприбор» заводой коллектив субботын үдэр ажалша гуримаараа хүдэлһөөр байгаа. Манай Россин Федерациие, Буряадай АССР-ые Арадуудай хани барисаанай орденоор шагнаһан тухай мэдээсэлэй абтахада, хамаг хүдэлмэришэд хани халуунаар угтабад. Уданшьегүй хэдэн зуун хүдэлмэрилэгшэдэй хабаадалгатай митинг зарлагдажа, заводой директор П. С. Сытов энэ ехэ ушарта, зорюулһан митингдэ эхи түрүүлэн үгэ хэлэбэ. КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй бүхы совет арадта хандаһан бэшэгые эндэ сугларагшадта уншажа үгөө. Тиигэхэ зуураа манай республикые Арадуудай хани барисаанай орденоор шагнагдаһан тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ тухай соносхоо.

Механо-хабсаралгын цехэй начальник А. И. Чубарев үгэ абажа, цехэй коллективэй туйлаһан амжалтанууд тушаа тогтоо. Тиихэдээ ССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоһон ажалша коллектив 1972 оной түсэб декабриин 28-да дүүргээд, даабариһаа гадуур 200 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилэн гаргаа гэжэ мэдээсэбэ.

«Хүндэлэлэй тэмдэг» ордено кавалер, шудхалгын цехэй электрослесарь Ю. Е. Нархинов үгэ абана. Россин Федерациин ба манай түрэл Буряад республикын дээдэ ехэ хайрада хүртэһэндэнь бидэ баяр баясхалангаар зүрхэ сэдьхэлээ халяагаабди.

Митинг дээрэ механо-хабсаралгын цехэй инженер-экономист П. И. Атрикова, слесарь -инструментальщик А. И. Плюснин гэгшэд үгэ хэлээ. Нүхэр Плюснин түрэл республикынгаа 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулан, 1973 оной хахад жэлэй түсэбые 4 һара хахадай туршада, тиихэдэ жэлэйнгээ даабариие юһэн һарын туршада дүүргэхэб гэһэн уялга абаа.

Н. ЧИРКОВА,
заводой партбюрогой секретарь.

АЖАЛАЙ БЭЛЭГҮҮД—ЭХЭ ОРОНДОО

...имлюйн цементын заводой ...оллектив продукци гаргаха, ...удалдаха 1972 оной түсэ...ые болзорһоонь урид, де...абриин 24-дэ дүүргэбэ. ...йн хүндэлэлэй социалис ...үрысөөндэ эрхим үрэ дүн...гүүдые туйлаһанайнгаа тү...өө Ойн баярай хүндэлэлэй ...эмдэгтэ хүртэһэн энэ кол...ектив туйлаһан амжалтаяа ...рьбадхажа, табан жэлэй хоёрдохи жэлэй даабариһаа ...адуур 5000 тонно цемент ...йлэдбэрилһэн, 120 мянган ...үхэригэй нэмэлтэ олзо доход оруулһан, 280 мянган түхэригэй продукци худалдаһан байна.

***

«Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто Улаан-Үдын «Электро...ашина» завод Ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ хабаадалсажа, һайн үрэ дүнгүүдые туйлаа. Заводой коллектив продукци худалдаха жэлэй даабариие декабриин 25-да дүүргэһэн тухайгаа элидхээ. Жэлэй эхинһээ хойшо 17,5 миллион түхэригэй продукци бүтээгдэһэн байна. Тэрэнэй ехэнхи хубинь гүрэнэй эрхим шанарай тэмдэгтэй. Даабариһаа гадуур 300 мянган түхэригэй продукци бүтээгдээ. Заводой коллектив үнгэрһэн жэлэй бүхы 4 кварталай туршада Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ түрүү һууринуудай нэгые эзэлжэ ябаа.

***

Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын коллектив табан жэлэй хоёрдохи жэлые амжалтатайгаар түгэсхэжэ байна. Продукци худалдаха жэлэй түсэб декабриин 15-да дүүргэгдээд, даабариһаа гадуур 2 миллион 759 мянган түхэригэй продукци худалдагдаа. Фабрика ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ амжалта туйлаһанайнгаа түлөө РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй Ойн баярай хүндэлэлэй грамотада хүртэбэ.

***

Зэдын вольфрам-молибденэй комбинат 1972 оной түсэбһөө гадуур 150 мянган түхэригэй продукци худалдаа. Олзо доход оруулха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабари үлүүлэн дүүргэгдэбэ. Холтосоной, Первомайский руднигуудай, энергоцехэй коллективүүд ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ һайн үрэ дүн туйлаа.

Хорёод жэлэй туршада хонин ажалда таһалгаряагүй хүдэлжэ, нэгэнтэ бэшэ аймаг, республика дотороо суурхуулһан Баргажанай аймагай Хилганын колхозой ахалагша хонишон Л. К. Сангадиев байгша ондо хонин бүриһөө хурьга, 5200 грамм нооһо хайшалжа, онсо шалгарба.

Үни хүлеэгдэһэн һайндэрөө эрхим амжалтаар угтаһан Ламажаб Кензылеевич эдэ үдэрнүүдтэ түл абалгадаа һайнаар бэлдэжэ, үбэлжэлгээ эмхитэйгээр үнгэргэхын түлөө горитойхон оролдолго гаргажа байна.

***

ССР Союзай алдарта 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан мүрысөөндэ эрхим амжалта туйлажа, ойн баярай Хүндэлэлэй тэмдэгээр шагнагдаһан Мухар-Шэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой малшад, таряашад эдэ үдэрнүүдтэ улам шангаар ажаллажа байна. Тус ажахы гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө 900 центнерээр, һү 1000 центнерээр, нооһо 49 центнерээр үлүүлээд, бүхыдөө 1 миллион 865 мянган түхэригэй олзо доход оруулһан байна.

Ингэжэ һайндэрөө ажалайнгаа шэнэ илалтаар угтаһан энэ колхозой гэшүүд саашадаа газарайнгаа үрэжэл эрид һайжаруулжа, галуу олоор үсхэбэрилхэ гэжэ хараална гэхэ гү, али энэ табан жэлэй эсэстэ 120 мянган галуу тэжээхээр түсэблэнэ. Тиигэжэ хожомоо гүрэндэ мяха бүри ехээр худалдаха юм.

***

Жэлэй эхинһээ хойшо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 3437 килограмм һү һааһан Ивалгын ОПХ-гай үнинэй, дүршэл ехэтэй Дашима Очирова СССР-эй 50 жэлэй ойе эрхим амжалтаар угтаба. Тэрэ шэнэ жэлэй түрүүшын кварталай түсэбые уридшалан дүүргээд мүнөө бүри эршэтэйгээр ажаллажа байнхай.

ЭХИЛЭЭЛ

Шэнэ жэлэй богоһо бата найдамтайгаар алхаад байхадаа, гэдэргээ эрьен хаража, түүхын гүн руу ошоһон жэлдээ хахасалгын үгэ хэлэдэг заншал бии. 1972 он — совет арадай түүхэдэ онсо ехэ удхатай шанартай жэл болоо. Совет Социалис Республикануудай Союзай — олон ондоо үндэһэ яһатай миллиардын дүрбэнэй нэгэ хуби шахуу тооной хүн зоной тоонто нютаг, түрэһэн гэрынь болоһон нэгэдэлэй — 50 жэлэй ойн агууехэ һайндэр тэмдэглэгдээ. Совет арад энэ һайндэртөө ажалайнгаа бэлэг асарха зуураа, нэгэдэлэйнгээ хүсые, Эхэ орондоо, Ленинэй һургаалда үнэн сэхэ байһанаа гэршэлжэ, коммунис байгуулалтын һалбари бүхэндэ габшагай ажалай үльгэр жэшээ харуулаа.

ШИИДХЭХЫ ЖЭЛ

Энээниие манай Буряадай республикын ажалшадай туйлаһан амжалта эли тодоор гэршэлнэ. Энэ алдарта ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ республикымнай олон ажалша коллективүүд, хүдэлмэришэд, таряашад Ойн баярай тэмдэгтэ, ССР Союзай орден, медальнуудта хүртөө. Ажалай амжалта тухай манай газетэ үдэр бүри шахуу мэдээсэжэ байгаа. Мүнөөшье энэ номертоо үнгэрһэн жэлэй үйлэ хэрэгүүд тухай, шэнэ жэлэй хараа шугам тухай хөөрэнэбди.

Арадуудай Хани Барисаанай орденоор шагнаһан ушар Буряадай республикын ажалшадай габьяагай үндэр сэгнэлтэ мүн.

Тиимэһээ 1972 он — агууехэ һайндэрэй жэл, амжалта түгэс ажалша жэл гэжэ түүхэдэ орохо юм!

КПСС-эй XXIV съездын гол хараа шугам — хүн зоной ажаһуудалые саашадань һайжаруулха зорилго шиидхэгдэжэ байгаа. Нэгэ баримта. 1971—1972 онуудай туршада 34 миллион хүнэй салин хүлһэн, пенси болон стипенди нэмээ, 23 миллион хүн шэнэ гэртэй болоһон байха юм. Эндэ нэгэ баримта тухай онсолон хэлэлтэй. Хэлэгдэһэн тоо бүхэн миллион, миллиардын хэмжээтэй болохой. Энэмнай Эхэ ороноймнай хэмжээн, хүгжэлтымнай дэлисэ ха юм.

Тиихэдэ мэнэ һаяхан бүлэг ажалшадай салин хүлһэ дээшэлүүлхэтэеэ хамта, налог татахаяа болихо тухай тогтоолые сэдьхэлээ ханаһан уншабабди.

Гадна хото городуудаймнай, хүдөө тосхонуудаймнай ажахы хурдан алхамаар хүгжөө. Тэрэ тоодо Буряадай республикада үнгэрһэн жэлэй туршада промышленна продукци худалдаха хэмжээн 18,5 процентээр ехэ болоо. Ороохо таряа, адууһа мал, шубуу, һү, үндэгэ худалдан абаха 1972 оной түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ. Барилга ехээр хэгдээ. Ажахын һалбари бүхэнэй материально-техническэ үндэһэ һуури улам һайжараа, хүсэ ехэтэй болоо. Энэмнай шэнэ жэлдэ туйлаха амжалтымнай эшэ үндэһэн боложо үгэхэ бшуу. Тиимэһээл һайн даа, амжалта асарһан 1972 он, гэжэ хэлэхэ эрхэтэйбди.

Шэнэ жэл. Хэр угай заншалай ёһоор, шэнэ, 1973 оноор уншагшадаа амаршалжа, шэнэ жэлдэ шэнэ амжалта туйлахыень хүсэе.

1973 он — юһэдэхи түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы жэл гээд нүхэр Л. И. Брежнев Ойн баярай суглаан дээрэ хэлээ һэн. Энэ жэлэй ажалаймнай дүнгүүдһээ табан жэлэй түсэбэй дүүргэлтын хэмжээнэй дулдыдахань ойлгосотой ааб даа. Тиимэ дээрэһээ «...шэнэ жэлэй түсэбэй гол даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхэһээ гадна, горитойгоор үлүүлэн дүүргэхэ, саашанхи жэлнүүдтэ шухала хэрэгтэй үндэһэ һуури табижа үгэхэ...» зэргэтэйбди.

Совет хүнүүд шэнэ жэлэй ерэхэ бүри ехэ зорилго шиидхэдэг, ехэшье, орёошье хэрэг бүтээдэг юм. Энэшье жэлдэ республикымнай ажалшадай бүтээхэ юумэн ехэ. БурАССР-эй Верховно Соведэй һаяхан үнгэрһэн сесси энээн тухай тодорхой зорилгонуудые табижа үгэбэ.

Гэбэл 1972 онтой сасуулбал, промышленностиин продукци худалдаха хэмжээн 6,5 процентээр нэмэхэ юм. Энэ хэмжээн гол түлэб ажалай бүтээсые дээшэлүүлһэнэй ашаар туйлагдаха. Хүдөө ажахын валовой продукци 16,6 процентээр нэмэхэ. Капитальна барилга ехээр хэгдэхэ, гэр байра, һургуули, больница, үхибүүдэй байшангууд олоор баригдаха, ажаһуудал хангалга 11 процентээр, тэрэ тоодо хүдөөдэ — 20 процентээр ехэ болохо гэхэ мэтэ тодорхой зорилгонууд табигданхай.

Үнгэрһэн жэлһээ эхи абаһан амжалтамнай шэнэ жэлдэшье дамжуулагдаха байһандань батаар этигэнэбди. Ушар юуб гэхэдэ, түрэл орондоо, социалис Эхэ орондоо инаг дураяа зорюулаад, эмхидэл ехэтэй ажалай эршэ дэлгэрүүлээд байбал, илалта туйлагдаха.

Совет арад коммунизм тээшэ дабшана. Энэ зам хүнгэн бэшэ. Манай ороной бүхы үндэһэ яһатанай эршэ хүсэеэ, хэшээл оролдолгоёо гаргаха эрилтэ табина. Мүн зориг ехэтэй ажал, эмхидэл, политическэ гүнзэгы мэдэрэл хэрэгтэй. Совет хүнүүд иимэ шэнжэ шанараар нэбтэрэнхэй, тэрэнээ элсүүлжэ шадаха, тиигээд урдаа табиһан һайн һайхан зорилгонуудаа дүүргэжэ шадаха.

Хүн бүхэн, ажалша бүхэн хүдэлһэн газартаа — станогой дэргэдэ гү, али поли дээрэ, малай фермэдэ, научно-шэнжэлгын институтда гү, али ажаһуудал хангалгын эмхидэ — үнэн сэхээр, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлэг лэ! Һүүлэй һүүлдэ, олон миллион хүнүүдэй ажалша гар, оролдосото ажал амжалтымнай эшэ үндэһэн болодог шуу.

Мүнөө бүхы орон доторнай бүхэсоюзна социалис мүрысөөн дэлгэржэ, түсэбтэ табан жэлэй даалгабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхэ хэрэгтэ зорюулагдана. Буряадай промышленностиин хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын ажалшад энэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоно.

Шэнэ жэлэй тэн багта Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын байгуулагдаһаар 50 жэлэй ой гүйсэхэнь. Буряад арадай түүхын энэ гайхамшагта һайндэртэ бэлэдхэл мүнөөнһөө эхилбэ. Энэ ушар бүхы ажалшадаймнай эршэ хүсые арьбадхажа, ажалай габьяада зоригжуулна.

Энэ этигэл найдабаримнай эшэ үндэһэн — Коммунис партиин сэсэн мэргэн политика, ударидалга мүн.

— Иигээд эхилээл даа юһэдэхи түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи шиидхэхы жэл!

Шэнэ жэлээр, шэнэ амжалтаар нүхэдүүд!

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ

ҺАЙНДЭРӨӨР, НҮХЭД

Шэнэ жэл
Шэнэ жаргал асардаг.
Шэнээр эрьеһэн
Залуу үе саг.
Манай
наһанай ошоһон тухай
Нангин гэршэ һэмнай.
Жэл бүхэнэй
Жэрын ошоһон субаса
соо
Бидэнэрэй
Бэлэхэнээр хэзээш
мартахагүй
Онсо һайхан
Он гэжэ байдаг лэ.
Дэлхэйн зургаанай
Дэлюун нэгэ хуби дээр
Түбхинэн мандаһан
Түрэл СССР-эйнгээ
Түүхэтэ 50 жэлые
Түүрээн угтабабди мүнөө.
Саг ерээ!
Сугларабди бидэнэр
дүхэригтөө.
Ород, буряад, татар,
Оротон, казах, украин —
Олон янзын аха дүүнэр,
Одоошье бултадаа
Шэнэ жэлэй столдо
Шэнхинүүлэн зогсоое
хундагаяа.
Агуу үе сагта
Ажаһууна гээшэбди.
Үглөөдэрэй һайханай
Үндэр ордон бодхоожо,
Аажам таладаа
Арбай таряа ургуулжа,
Атар тарганаар
Адуу малаа үдхэжэ,
Замбуулинда дэгдэхэ
Залгаа онгосын
Булад шэрэм хайлуулжа,
Буураздаа татаха
Анзаһа дабтажа,
Хамсы шаман шармайһан
Хани нүхэд, аханарта,
Хаба дорюун абгайнарта,
Халуун зүрхэтэй
абанарта
Шэнэ жэлэй
Шэлдэг ехэ мэндэ амар!

Дмитрий Михайлович Любовниковой даадаг бригада Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикада суутай болоһоор үнинэй. 10 хүнһөө бүридэһэн сэмбэ нэхэгшэдэй энэ бригада ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ 6 һара соо түрүү һуури эзэлжэ ябана.

Бригадын коллектив СССР-эй 50 жэлэй ойн гүйсэхэ 1972 ондо ажалдаа шэнэ амжалта туйлаха, июнь һараһаа эхилээд декабриин 30-най үдэр болотор ажалай эстафетэ үргэлжэлүүлхэ, энэ туршада туйлаһан амжалта тухайгаа тусгаар элидхэхэ эрхэ олохо гэһэн Москвагай мэдээжэ бүд нэхэгшэ, Социалис Ажалай Герой Мария Сергеевна Иванниковагай үүсхэлые фабрика дотороо эгээл түрүүлэн дэмжэһэн байгаа.

Эстафетын үедэ бригада бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаа. Табан жэлэй хоёрдохи жэлэй даабариһаа гадуур 3532 метр сэмбэ нэхэн гаргажа, шэнэ жэлые угтаба. Ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ ехэ амжалта туйлаһанайнгаа түлөө партиин обкомой, республикын Верховно Соведэй Президиумэй, Министрнүүдэй Соведэй болон облпрофсоведэй Ойн хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан байна. Бригада туйлаһан амжалта тухайгаа тусгаар элидхэхэ эрхэдэ хүртөө. Энэ элидхэлынь хүнгэн промышленностиин министерствэдэ, ВЦСПС-тэ эльгээгдээ.

Сэмбэ нэхэгшэд Мария Андреевна Фомина, Мария Филипповна Брянская, Фаина Зарипова 1972 оной түсэбые үни дүүргээд, 1973 оной февраль—апрель һарын түсэбөөр ажаллажа байна. Мария Фомина бүд нэхэгшэдэй дундаһаа өөрынгөө мэргэжэлээр эрхимлэгшэ гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Бригадын гэшүүд бүхы халаан соогоо бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа, станогуудаа һайнаар хүдэлгэнэ. Тэдэнэр станогуудые миин байлгаха сагые 2 процентээр хорооһон, ажалай бүтээсые нэгэ станогто хубаажа харахада, 4 процентээр дээшэлүүлһэн байна.

Бригада ажалай эстафетын һүүлшын, декабриин 30-най үдэр урдань алмаһан утаһа хэрэглэжэ ажаллаад, даабариһаа гадуур 115 метр шэрүүн бүд нэхэн гаргаа.

Ойн гүйсэһэн жэлдэ туйлаһан амжалтаяа арьбадхаха гэжэ шиидэһэн бригадын гэшүүд 1973 оной социалис уялга баталан абаба. Даабаряа ходо үлүүлэн дүүргэ... һайн шанартай сэмбэ, ... нэхэхэһээ гадна, урлан ... рижуулгын хоёр дурад... үйлэдбэридэ нэбтэрүүл... хоёр залуу нэхэгшэдые ... рүүшүүлэй тоодо орох... ажалдань дүршүүлхэ ... харааһаа.

Түрүү бригадын гэш... (зүүн гарһаа) М. А. Фо... на, Е. Г. Белова, В. А. ... тылицына, М. Ф. Брянск... Людмила Шварова, Таня ... гова, бригадир М. Д. Л... бовников, Фаина Зарипо... Галя Чурина.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

Табан

Эдэ үдэрнүүдтэ Эхэ оромнай, тэрэ тоодо манай республикын арад зон ССР Союзай 50 жэлэй ойе омог баяртайгаар угтажа, тэмдэглэжэ байна. Энэ ехэ баярай охин соогуур шэнэ жэл — 1973 он мүндэлбэ.

Энэ үдэр ажахы бүхэндэ жэлэй дүн согсологдожо, малшадай бүхэсоюзна мүрысөөндэ оролсоходоо, абаһан уялгаяа бэелүүлхэ арга боломжонуудаа хүсэд хэрэглэхэ гэжэ оролдоно. Иимэ мүрысөөндэ жагсаха үүсхэл республика доторoo гаргаһан Бэшүүрэй аймагай Бодонгуудай совхоздо хүрэе. Тус ажахын малшад үбэлэй һарануудта шахажа байһан үхэрнүүдэйнгээ шэгнүүрые сүүдхэ бүридэ 900 граммаар нэмээе гэһэн уряатайгаар республикынгаа үхэршэдтэ тээсгэн хандаа һааб даа.

ҮҮСХЭЛ ГАРГАҺАН АЖАХЫДА

ХЭЛЭҺЭН ҮГЭДӨӨ ЭЗЭН БАЙХААР

...Хонхолын отделениин мал шахан таргалуулха гүүртэ. Байрын газаа арюун сэбэр. Дулаан байраһаа саг зуура гаргагдаһан шахамалнууд бухиндаагаа гаргаха гэһэндэл тангаршаалдажа, бэе бэедээ хүлзэлдэнэ.

— Энэл даа, манай Хонхолодо асарагдажа нютагжаһан казахай сагаан толгойто мяхалиг үүлтэрэй мал,— гээд совхозой директор Д. Цыденжапов баяртайгаар хэлэбэ. — Саашадаа совхоздоо иимэ үүлтэрэй үшөө олон мал асаржа үдхэхэ, ажахыгаа мяханай ёһотой фабрика болгохо һанаатайбди.

Абаһан уялгануудаа дүүргэхын тула эдэнэр үбэлэй һарануудта 250—300 үхэр шахан таргалуулхаар табиһан юм. Шахамалнуудые харууһалхаар шадабаритай бэрхэ малшад томилогдоо. Эдэ үхэршэд шахамал бүхэнөө 360 килограммда хүргэхэ уялга абаһан байна. Тиихэдэ түрүү малшад — Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Сыбжидма Дармаевна Дармаева, Гылыкжап Митыпович Далхаев, Бато Цыбикович Лодоев, Мария Санжиевна Бадмажапова, Шойнхор Доржиевич Доржиев гэгшэд шахамалнуудайнгаа тус бүриин шэгнүүрые сүүдхэдээ 950—1000 граммаар нэмээхэ уялга абаа һэн.

— Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоһон малшаднай декабрь һарада шахамалнуудаа оролдосотой һайнаар харууһалжа гараба. Һаяхан эдэ малые шэгнэжэ үзэхэдэ, түрүү малшад Будажап Данзанов, Шаруу Бадмаева гэгшэдэй тэжээдэг үхэрнүүдэй шэгнүүр декабрь һарада сүүдхэдээ 977—900 граммаар нэмээгдэһэн байба. Мүн Бато Лодоев, Цыпилма Дымбрылова, Сыбжидма Дармаева болон бусад малайнгаа шэгнүүрые сүүдхэдэ 800 граммһаа дээшэ нэмээжэ гараһан байна,—гэжэ совхозой бухгалтер нүхэр Ванданова мэдүүлбэ.

Үхэршэд Будажап Данзанов, Шаруу Бадмаева, Бабасан Батомункуев гэгшэд декабрь һарада эрхим амжалта туйлаһанай түлөө совхозой дирекциин, парткомой мүнгэн ша... да хүртөө. Малшад Б. Данз... нов, Б. Батомункуев гэгшэд... хүндэлэлдэ «Ажалай алд... солын» туг совхозой центр... үргэгдэбэ.

Совхозой үхэршэд ямар а... гаар иимэ амжалта туйлаа... гэжэ һонирхоходо, тэдэнэр нэ... түрүүн тэжээлээ һайса бу... луулжа малдаа үгэдэг байб... Шахамалнуудай хоёр гүүртэ... тэжээл буйлуулха цех хүдэ... гэгдэнэ. Тэндэнь ороходо, ха... лээмэ баридаг газарта ороһон... дол адли сэбэрхэн, дулаахан... талханай хоншуухан үнэр аба... һаар лэ анхилна. Малай тэ... жээлэй рационтой танилсаха... да: шахамал бүхэндэ үдэрто... буйлуулагдаһан һолоом... эһээгдэһэн талхан, силос ү... тэнэ. Мал бүлеэн уһаар та... һалгаряагүй хангагдана. Үбһ... зелёнконь урид хэршэгдэжэ... хобто хобоодо хэгдэнэ.

Бүхэсоюзна социалис мү... рысөөндэ оролсожо, ажала... шэнэ амжалта туйлажа бай... һан совхозой малшадта шэнэ... жэлэй баяр хүргэе.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ,
манай тусхай корр.

Хандагатайн леспромхозой модошод юһэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлэй даабариһаа гадуур 15 мянган кубометр модо бэлэдхэжэ, абаһан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлһэн юм. Ойдо отологдоһон модо саг болзор сооһонь үйлэдбэрилжэ, хэрэглэгшэдтэ эльгээхын тула доодо складай хүдэлмэришэд яһала оролдоно. Модо тайраха, вагонуудта ашаалха хүдэлмэри сүм оньһожоруулагдаһан юм. Доодо складай хүдэлмэришэд оньһон техникэеэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, даабаряа ходоодоо үлүүлэн дүүргэжэ байдаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хандагатайн леспромхозой доодо складта.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

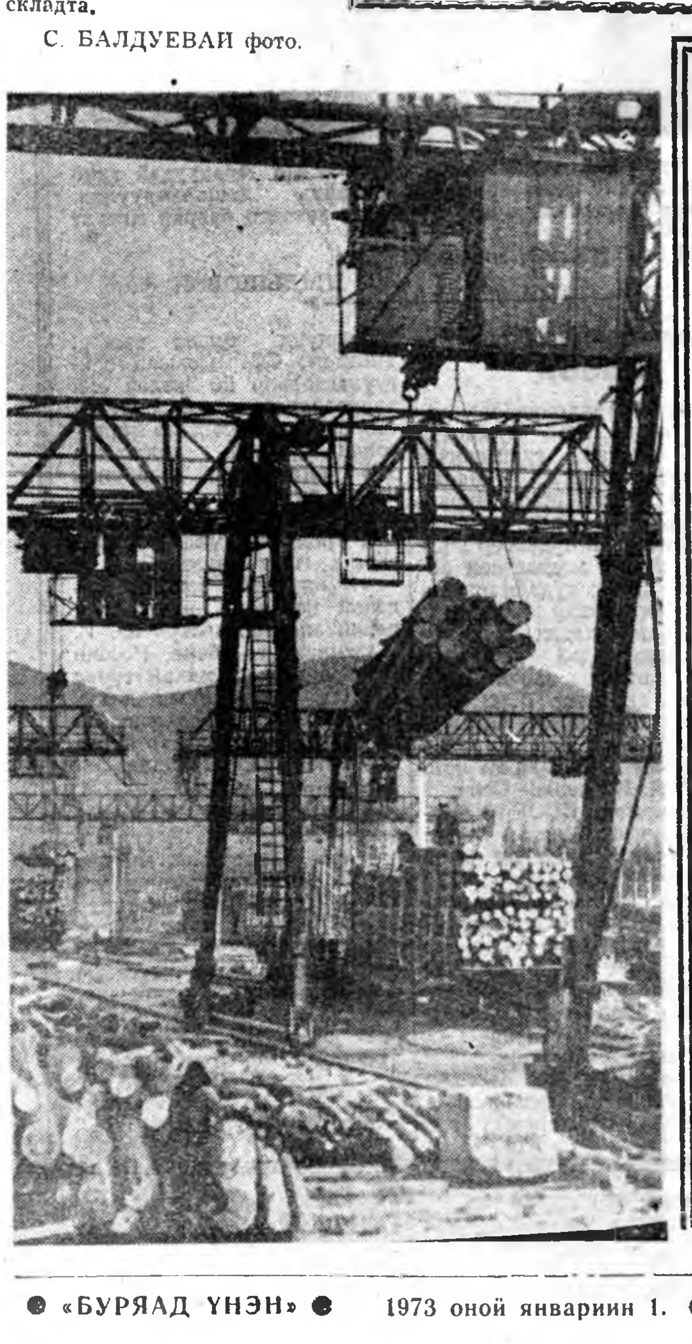

Советскэ Союзай орьёлмо экономическа ургалтань манай ороной бүхы арадуудай ажана байдалые, соёл культурые хэлбэришэгүйгөөр һайжаруулха найдамтай үндэһэ һуури байгуулаа.

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй, РСФСР-эй Верховно Соведэй хамтын баярай суглаан дээрэ Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ хэлэһэн үгэһөө.

САГЫЕ АХИГШАД

Очерк

Василий Петрович Паромоновой даадаг бага комплексно бригадын модошод һара бүри 3.000 кубометрһээ дээшэ модо бэлэдхэжэ, «Забайкаллес» комбинат соо суурхажа байнхай. «Правда» газетын 1972 оной декабриин 4-нэй номерто энэ түрүү модошодой ажал хүдэлмэри, амжалтата хэрэгүүд тухай бэшэгдэһэн байна.

АВГУСТ һарын һүүлшын үдэрнүүд һэн. Бидэнэр республикын зүүн хойто зүгтэ оршодог Баргажан нютаг зорижо гарабабди. Байгал далайн эрьеэр зурыһан дардам харгыгаар машинамнай нэгэ жэгдэхэнээр шэнхинүүлнэ. Хүхэ, ягаан сэсэгүүдээр шэмэглэгдэһэн талмайнууд, хуһан шугынууд урдаһаамнай гүйлдөөд лэ, арадамнай үлэнэ. Зунай хаһа түлэг дундаа гэжэ һанаһаншни, модоной набшаһад үлэ мэдэг шарлажа, намарай сагай газаа орожо ерэһэниие гэршэлнэ. Баргажан нютагай дүтэлхэ бүри һэрюухэнээр үлеэжэ эхилбэ.

Хурамхаанай леспромхоз хүрэжэ ерэхэдэмнай, Василий Петрович Парамоновой даадаг бага комплексно бригадын модошод жэлэйнгээ даабари дүүргэһэн тухайгаа мэдүүлжэ байгаал даа. Газаа үшөөл дунай саг ха юм. Тиигэн гэһээ, жэлэй даабари дүүргэһэн тухай элидхэжэ байна бшуу. Иимэ һайн һайхан, баяр баясхалантай мэдээсэл дуулахадаа бидэшье урмашаа һэмди.

Василий Паромоновой бригадын модошодой алдар суу холуур тараһан ааб даа. Энэ хүнтэй уулзажа хөөрэлдэхэ, танилсаха, ямар аргаар ехэ модо бэлэдхэдэг тухайнь мэдэжэ абахаа гэһэн хүсэл зорилготойгоор Хурамхаанай леспромхоз хүрэжэ ерэгдээ. Ажал хэрэгээрээ холо ойгуур суурхаһан хүдэлмэришэн Василий Паромонов «үндэр томо бэетэй хүн ёһотой даа» гэһэн бодол миниие толгойһоо һаладагтүй һэн.

Үнэн дээрээ Василий Паромонов набтархан, шүрбэһэлиг бэетэй, гушаад наһанай хүн байшабал даа. Абаһаар олон юумэ дуугархагүй, түбшэн даруу абари зантай. Бригадынь гэшүүн Анатолий Шкляр мүн лэ набтархан бэетэй аад, томо хүнэй маяг үзүүлхэ һанаатай һахалаа табинхай. Тиигэбэшье наһаяа дүүрэн хүсөөгүй хүбүүн гэхээр. Бригадынь гэшүүд нэгэ бүлын үхибүүд мэтэ адлихан бэетэйнүүд. Теэд эдэнэр ямар гайхамшаг амжалтануудые туйлана гээшэб! Жэшээнь, 1971 ондо 46.500 кубометр модо бэлэдхээ. Үдэр соо нэгэ тракторaар 188 кубометр модо таллуулан шэрэдэг болонхой. Энэ бригадын коллектив ВДНХ-гай бронзо медаляар шагнагдаһан. «РСФСР-эй эрхимэй эрхим комплексно бригада» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн юм.

Баатар шэнги бэжэгар бэшэшье һаа, эдэнэр гайхамшаг зоригтойгоор хүдэлжэ, олоной һайшаал магтаалда хүртэбэ бшуу. Юрын хүдэлмэришэдэй иимэ урагшаа эрмэлзэһэн һанал бодолтойгоор хүдэлжэ байхыень харахада баясахааршье һэн даа.

Ажалай түрүүшүүл гээд хэлэнэбди. Теэд зарим нэгэн бэлэхэнээр түрүү зэргэдэ гарашадаг. Тэдэндэ элдэб зүйлэй туһаламжа үзүүлэгдэдэг. Модо шэрэдэг харгы замда дүтэхэнэ һайн модотой участок үгөөд лэ орхёо һаа, модо отологшод даабаряа үлүүлэн дүүргэһэн лэ байха. Иигээд хүдэлөө бол, ямаршье рекорднуудые туйлаха арга боломжо бии байна бшуу.

Теэд Василий Петрович Паромонов энэ хүнгэн замаар ошоогүй. Модо бэлэд хэхэ участогуудай хубаарниин болоходо, Василий бултандал адляар малгай соо нюугдаһан жээрэб таталсадаг. Һайншье, дунда зэргын, муушье модотой участогууд туһалдадаг бэлэй. Бэшэнһээ илгаагүй байдалда хүдэлдэг аад, эдэнэр ехэ модо бэлэдхэжэ, даабаряа холо үлүүлэн дүүргэһэн лэ байха.

***

ВАСИЛИЙ модошоной бүлэдэ түрэһэн һамтартай. Һургуулида һуража ябахадаа эсэгэтэйгээ хамта ой гаралсадаг, эдеэ хоол шанадаг, гэшүүһэ, мүшэр суглуулалсадаг һэн. Тэрэ үедэ һүхөөр лэ модо отолдог, морёор таллуулан шэрэдэг бэлэй. Эсэгынгээ хайшан гээд модо отолхыень Вася анхаралтайгаар харадаг, хамаг «нюусануудыень» ухаандаа хадуун абадаг һэн.

Зуун жэлнүүд соо шэнхинээтэ дуугаа хүгжэмдэн һууһан нарһан модод абяатайгаар унаха. Энэ модоор гоё һайхан гэрнүүд, завод, фабриканууд баригдана гэжэ һанахадань, Васида һонирхолтой шэнги болодог бэлэй. Хүн зондо ашатай туһатай юумэ хэнэ гэжэ һанахадаа, Вася эсэгынгээ ажалаар омогорходог, томо болоходоо модошон болохоб гэжэ һэмээхэн шэбшэдэгшье байһан.

Саг жэлэй ошохонь түргэн даа. Васиин долоодохи класс дүүргэхэдэ модошодой ажал яһала оньһожоруулагдаад байгаа. «Дружба» хюрөөгөөр модо отолхо. Отологдоһон модон тракторнуудаар таллуулан шэрэгдэхэ. Модошон болохо гэһэн бодол Васиин досооһоо һалахаяа болёо һэн. Нэгэтэ эсэгынгээ ойһоо бусахадань:

— Трактористын курсада ошохом, — гэжэ Вася шиидэнги хэлээ бэлэй.

— Тиимэ хүсэл зорилготой һаашни, хорихо аргам үгы. Хожом нэгэтэ шаналжа, голхоржо ябахагүй һаашни, шиниихеэр болог, — гэжэ түбшэн дарууханаар хэлээ һэн. Хэдэхэн һара соо трактористын мэргэжэл шудалаад, Хүрбын леспромхоздо хүдэлжэ эхилээ. Вася түрүү модошодой ажалаар һонирходог, газетэ, журналнуудые ехээр уншадаг бэлэй. Хуушан трактор абаашье һаа, халаан бүриингөө даабари дүүргэхэ гэжэ оролдохо.

— Эдир залуу хүбүүн аад, яһала оролдосотойгоор хүдэлнэ. Иигэжэ хүдэлжэ ябаа һаа, энэшни ёһотойл хүдэлмэришэн хүн болохо даа, — гэжэ Хүрбын леспромхозойхид хэлсэдэг һэн. Эршэтэ ажалай охин соогуур үдэр хоногууд үнгэрэн ошожо байгаа.

ВАСИЛИЙ Петрович Паромонов шэнээр эмхидхэгдэһэн Хурамхаанай леспромхоздо хүдэлхөөр шиидэһэн юм. Нарһан, шэнэһэн модоной дунда хоргодоһон Майск поселок гэр бүлөөрөө зөөжэ ерэхэдэнь, Васиие тиимэшье халуунаар угтабагүй. Хуушарһан трактор үгөөд, бага комплексно бригада шэнээр эмхидхэхыень дурадхаба. Теэд Василий Паромонов урма зоригоо хухараагүй. Хэдэн үдэрэй туршада задагай тракторыень суглуулжа, автогаражай хүдэлмэришэдые, леспромхозой хүтэлбэрилэгшэдые нилээд гайхуулһан юм.

Энэ үедэ Василий Степанович Щукинай даадаг бригадын модошод һара бүри хоёр мянган кубометрһээ дээшэ модо бэлэдхэжэ, бүхы «Забайкаллес» комбинат соо суурхажа байгаа һэн. Эдэнэй ажалаар Василий Паромонов һонирходог болобо. Халаанайнгаа дүүрэхэдэ түрүү модошодой участогта ошожо, хүдэлмэришэдтэйнь хөөрэлдэдэг, хэһэн ажалыень харадаг, Василий Степанович Щукинтай хамта кабина сооһонь һуулдаадшье ябадаг һэн. Василий Степанович ажалаа эмхидхэхэдээ бэрхэ хүн байшаба. Эдэнһээ халан абахаар юумэн яһала бии. Жэшээлхэдэ, үдын забһарлалгын үедэ туһалагшань тракторааараа модо таллуу... лан шэрэхэ юм. Энэнь ехэ... һонирхолтой, һайшаамаар... байба. Модо отологшонь ги... роклин хэрэглэнэ, модые на... рин зурууд болгон отолоо... унагаана.

— Һайн юумэнүүдыень халан абаха ёһотойбди, — гэжэ Василий хамта хүдэл... дэг нүхэдтөө ойлгуулба. Түрүүшын һара соо шэнэ бригадын модошод 1.600 кубометр модо бэлэдхээ. Энээ... гээр һаналаа дүүрэбэгүй. Эдэнэр һараһаа һара бүри ехэ модо бэлэдхэжэ, «хоёр мянганай богоһо алхаһа... юм. Василий Паромонов үдын забһарлалгын үедэшье трактораараа модо таллуулан шэрэхэ. Тэрэнэй туһалагша Владимир Голубев хоёр халаан соо тракторaa зогсоонгүй хүдэлгөө һаа һайн бэлэй гэжэ нэгэтэ хэлэбэ.

— Нээрээшье зүб юумэ хэлэнэш. Хсёр халаан соо бэшэшье һаа, халаан хахад соо хүдэлгэжэ болохоор, — гэжэ Василий нүхэрөө дэмжэбэ. Халаан хахад соо хүдэлхэ гэһэн дурадхалыень Хурамхаанай леспромхозой дирекци, партийна болон профсоюзай организацинууд дэмжэһэн юм. Тингэжэ долоон хүнһөө бүридэһэн бригада эмхидхэгдээ бэлэй. Табан хүниинь үглөөгүүр ажалдаа гараха. Үдын забһарлалгын үедэ хоёр хүдэлмэришэдынь ерэжэ, отологдоһон модо таллуулан шэрэхэ. Нэгэ трактор сүүдхэдээ 11—12 часай туршада ашаглагдадаг

...ЗОНОЙ ЖАРГАЛАЙ ТҮЛӨӨ

...Тээсгэн оронойгмнай нийс... Москвада СССР-эй 50 ...лэй ойн баярай суглаан ...рэ нүхэр Л. И. Брежне... хэһэн ялас гэмэ хурса, ...һонор элидхэлые зүр-сэдьхэлээ хүдэлгэн шаг-...һэмди. Он жэл бүри ...баран хүгжэжэ, арадтаа ...отэ байдал, зол жаргал ...һон, бүхы хүн түрэлтэ-... гэгээн гэрэлтэ ерээдүйн ...эл найдабари болоһон ...оронсороо омогорхонгүй ...хын аргагүйл.

«Бидэнэр арад зонойнгоо ...байдалые һайжаруулхын ..., тэдэнэй үшөөл золтой ...галтай байхын тула ша-...л һаа, юумэ ехээр хэхые, ...гайл һаань түргэнөөр бү-...хые оролдонобди» — гэ-... нүхэр Л. И. Брежнев хэ-...

...зүб лэ даа. Һүүлэй жэл-...дэ парти, правитель-...ын хараалан бэелүүлһэн ...ри ехэ хэмжээнүүдэй ...ар хүдөө ажахыда нилээд ...о хүгжэлтын туйлагдаа-...е һаа, саашадаа хэхэ юу-... үшөө ехэ. Энэ талаар ...та боломжошье бии. Илан-... табан жэлэй гурбадахи, ...идхэхы жэлэй даабарииые ...сашье, дүүргэхэ бэшэ, ...ниие үшөө ехээр үлүү-...н дүүргээд, саашанхи ...лнүүдтэ хэрэгтэй дүхэм ...шаса хэхэ гэжэ парти-...ай уряална.

Манай «Родина» колхоз та-...н жэлэй түсэбые дүрбэн ...л хахад соо дүүргэхэ зо-...лго табинхай. Үнгэрһэн тү-...үшын хоёр жэл соо сагай ...рилай муу, гандуу бай-...шье һаань, колхозой та-...шад, механизаторнууд, ...шад шэн зоригтойгоор, ...бхи үүсхэл ехэтэйгээр ...аллажа, нилээд һайн үрэ ...н туйлаа. Бүхы тариалан-...й гектар бүриһөө жэлдээ ...4,6 центнер ургаса абтаха түсэбтэй аад, энэ хоёр жэл соо удаагаар гектарай 18,9 центнер тариан хуряагдаа. Жэл бүхэндэ гүрэндөө 29 мянга шахуу центнер таряа худалдаабди гэхэ гү, али арадай ажахын түсэбһөө гадуур хоёр жэл соо 20 гара мянган центнер таряа Эхэ орондоо үгөөбди. Манай түрүү хоёрдохи (бригадирынь С. А. Алемасов), гурбадахи (бригадирынь И. И. Яковлев) бригаданууд жэл бүхэндэ бүхы газарайнгаа гектар бүриһөө 20—22 центнер ургаса абана. Энэнь бүхы республика дотор эрхим үрэ дүнгүүдэй нэгэн юм.

Гүрэндэ мяха, һү, үндэгэ, ноохо худалдаха даабариишье жэл бүхэндэ үлүүлэн дүүргэгдэнэ. Гансахан үнгэрһэн жэлдэ 15 мянга гаран центнер сагаан эдеэн, 6 мянга үлүүтэй центнер мяхан худалдагдаа. Колхозой Ивановка тосхоной һаалиин фермэ (даагшань Е. А. Андреев) үнгэрһэн жэлдэ үнеэн бүриһөө 2450 килограмм һү һаажа, ажахы, бүхы аймаг соогоо мүрысөөндэ илажа гараба. Шаазгайн, Үбэр-Хэрээтын фермэнүүд баһал үнеэн бүриһөө 2 мянган килограммһаа дээшэ һү һаанхай.

Жэлһээ жэлдэ эрхим үрэ дүн туйладаг, үнэн сэхэ шударгы бэрхэ түрүүшүүл ажахыдамнай олон. Эдэнэр манай ёһотойл алтан жаса гэээшэ. Һаалишад С. Н. Дампилова, Л. П. Семенова, С. П. Тимофеева гэгшэд нёдондо үнеэн бүриһөө 2500—2800 килограмм хүрэтэр һү һаагаа. Мал адуулагшад Д. Н. Москвитин, Ф. Д. Алемасов гэгшэд зундаа, үбэлдөөшье шахамал үхэр бүхэнэй шэгнүүрые сүүдхын 950—1000 граммаар нэмээдэг.

Пимэл хүнүүдэй үдэр бүриин оролдолгоор колхознай түргэнөөр хүгжэн һалбарна, ажабайдалнай баян дэлгэр болоно. Ажахын олзо доход 2,3 миллион түхэригтэ хүрэнхэй. Хэрбээ нёдондо эдыдэ гүрэнэй банкда 440 мянган түхэриг мүнгэтэй байһан һаа, мүнөө тэрэмнай 600 шахуу мянганда хүрэбэ.

Сэдьхэл зүрхэндөө баяртай хүхюун һайндэрые угтажа байхадаа, баһал үглөөдэр хэхэ, Шэнэ жэлдэ бүтээхэ ажалаа, урдаа байһан ехэ зорилгонуудаа мартанагүйбди. Һаяшаг таряашад, малшадай дунда Бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоолнуудтай танилсажа, манай колхозойхид дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаа һэн. Шэнэ 1973 ондо бүхы тарялангай гектар бүриһөө 19,6 центнерһээ бага бэшэ таряа, 120 центнер хартаабха, мүн обоош, кукуруза, корнеплодуудай, үбһэ ногооной үндэр баян ургаса абаха гэһэн зорилго табяабди.

Гол баялиг — газараа үшөөл һайнаар эдлэн хэрэглэхэ, үрэжэлыень дээшэлүүлхэ болонобди. Тарялан, сабшалан дээрээ хабар болотор 24 мянган тонно шэбхэ гаргахабди. Мүнөө тэрэнэй хахадһаа ехэнхинь гаргагдаа. Тарянай газарта саһа тогтоохо, сабшаланда тошо халяаха хүдэлмэри түлэг дундаа.

Табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ талаар шэнэ жэлдэ шиидхэхы алхам хэгдэхэ гэжэ бата этигэнэбди.

И. АГАФОНОВ,
Хяагтын аймагай «Родина» колхозой түрүүлэгшэ.

Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахы республика доторoo мэдээжэ юм. Эрдэм наукын туйлалтануудые үйлэдбэридөө туршан нэбтэрүүлжэ, тус ажахы хүдөө ажахын продуктнуудые жэл бүри ехээр үйлэдбэрилнэ.

Табан жэлэй хоёрдохи жэлэй зарим дүнгүүд ба саашанхи зорилгонууд тухайгаа тобшохоноор хөөрэжэ үгэхыень манай корреспондент хэдэн асуудалтайгаар эндэхи парткомой секретарь Анатолий Михайлович БОЯРКИНДА хандаба.

МҮРЫСӨӨНЭЙ ДОЛГИН ЭБХЭРНЭЛ

Асуудал: танай ажахыда үнгэрһэн жэл ямар онсо шэнжэ илгаатай байгаа гээшэб?

Харюу: үнгэрэгшэ жэлнай—1972 он—табан жэлэй хоёрдохи жэл — ССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн баярай жэлтэй тудаһан байна бшуу. Энэ агууехэ ойн баярта бэлэдхэл, ойн баярай хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөн ажахымнай бүхы хүдэлмэришэдэй, мэргэжэлтэдэй политическэ болон ажалай эдэбхи үүсхэл бүри ехээр дэбжүүлээ. Түсэбтэ табан жэлэй хоёрдохи жэлэй даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө мүрысөөндэ отделени, бригада, фермэ, отара бүхэнэй коллективүүд оролсожо, энэ хэрэгтэ хубитаяа оруулхын тулада хүсэ шадалаараа оролсоһон байха юм. Нэгэ үгөөр хэлэбэл, үнгэрһэн 1972 он — ажалшадай политическэ, ажалай, творческо эдэбхи үүсхэлэй улам хүгжэн бадарһан жэл болоо.

Асуудал: жэлэй зарим дүнгүүд тухай...

Харюу: ойн баярай хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгөөр ажахыдамнай КПСС-эй обкомой, республикын Верховно Соведэй Президиумэй, Министрнүүдэй Соведэй, облпрофсоведэй Ойн баярай Хүндэлэлэй грамота барюулагдаа.

Мүн нимэ шагналда дүрбэдэхи отделениин КПСС-эй гэшүүн Лубсан Будаевна Дымбреновагай хүтэлбэрилдэг овощ ургуулагшадай бригада, нэгэдэхи отделениин гурбадахи комплексно бригада (бригадирынь А. А. Каратуев) һү һаалиин фермэ хүртэһэн байна.

Ажахымнай ороохо таряа, хартаабха, овощ, мяха, һү гүрэндэ худалдаха жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэһэн байна. Байгаалиин эрхэ байдалай хэды ехэ таарамжагүй, муу байбашье, эдэ амжалтанууд туйлагдаа бшуу. Даб дээрэ тооложо үзэхэдэ, энэ үнгэрэгшэ жэлдэ ажахымнай 200-гаад мянган түхэриг сэбэр олзо абаба.

Асуудал: амжалтатнай яажа туйлагдаа гээшэб, энээндэ шухала зүйлынь юун болоноб?

Харюу: амжалтын түлхюур ажалшадай гарта гэжэ манай хүдэлмэришэд дэмы хэлсэдэггүй хаш. Имагтал тэдэнэй үнэн сэдьхэлээ табижа, оролдожо, өөһэд хоорондоо мүрысэжэ хүдэлһэнэйнь ашаар үнгэрэгшэ жэлые манай ажахы муу бэшэ үрэ дүнтэйгөөр түгэсхэбэ гээшэ. Социалис мүрысөөнэй хүсэн ехэ ха юм. Үргэн дэлисэтэйгээр, хүсэтэйгөөр дэлгэрһэн социалис мүрысөөн манай туйлаһан амжалтануудай нүхэсэлнүүдэй шухала зүйлынь болоно гэхэдэ, алдуу болохогүй. Мүрысөөнэй манлайда коммунистнууд, үйлэдбэриин түрүүшүүл ябалсажа гараа. Тэдэнэй дундаһаа һаалишад Б. Т. Гомбоева, Д. Е. Очирова, тугалшан З. И. Колесова, хонишон, Ленинэй орденой кавалер Е. Ц. Бадмаев болон бусадые онсолон тэмдэглэмээр.

Мүнөөшье социалис мүрысөөнэй долгин ажахы доторнай бүри хүсэтэйгөөр эбхэржэл байна.

Асуудал: ажахынтнай коллектив шэнэ жэлдэ ямар зорилго урдаа табина гээшэб?

Харюу: шэнэ жэлдэ табан жэлэй гурбадахи, олон талаараа шиидхэхы жэлдэ— манай ажахын коллектив ороной түрүү колхоз, совхозуудай жэшээгээр Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсожо, дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаад ажаллажа эхилбэ.

СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан ехэ хуралдаан дээрэ нүхэр Леонид Ильич Брежнев элидхэл хэхэдээ, «Манай хүдөө ажахые мүнөө сагай техникын арга боломжонуудта, коммунис байгуулалтын эрилтэнүүдтэ үнэхөөрөө харюусахаар хэм хэмжээндэ хүрэтэр хүгжөөлгэ — партиин табиһан уг зорилго болоно» гэжэ зааһан байна.

Энэ шухала зорилго бэелүүлгэдэ бидэнэршье хубитаяа оруулха байхабди.

Манай зураг дээрэ Загарайн аймагай ажалшадай эрилтэ хангадаг комбинадай коллектив. Ойн баярай хүндэлэлэй ажалай вахтада жагсаад, жэлэй түсэб бүри декабрь һарын 20-до 101 процентээр дүүргээ һэн. Комбинат соо гадар хубсаһа оёдог цехэй коллектив түрүү һуури эзэлжэ ябана.
С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ШЭНЭ ГЭРЭЭ ТОЛЛОБОБДИ

Буряад орон соомнай хэгдэдэг барилгануудай хэмжээ манай Хоринн аймагай жэшээ дээрэһээ тухайлжа болоно. Шэнэ шэнэ клубууд, соёлой ордонууд, һургуулиин ба больницын байшангууд, хүн зоной һууха гэрнүүд болон үйлэдбэриин барилганууд бодожол байдаг гэээшэ.

Шэнэ жэлэй урдахана Хори тосхондомнай соёлой гоё һайхан ордон ашаглалгада үгтөө. Шэл, бетон, модон гурбаар баригдаа, тиихэдээ архитектурын ба түхеэрэлгын һүүлэй шэнэ туйлалтанууд хэрэглэгдэһэн байна. 355-дахи нүүдэл оньһожоруулагдамал Хоринн колоннын барилгашад тус ордоние богонихон болзорто дүүргээ юм.

Шэнэ ордоние нээлгэ баяр ёһололой оршон байдалда боложо үнгэрөө һэн. Шэнэ ордон 400 хүнэй һууха һууритай залтай, ехэ фойетэй. Элдэб кружогуудай хүдэлхэ таһагууд бии. Аймагаймнай түбэй уран, һайханда дуратайшуул бэлиг шадабаряа дүүрэнээр харуулха арга боломжоор хангагдаба гэээшэ.

Шэнэ жэлэйнгээ һайндэрые Хори тосхонойхид шэнэ ордондоо гоё һайханаар угтаба. Фойе соо томо ёлко шэмэглэгдээ, ниитын элдэб наадан эмхидхэгдээ, уран һайханай концерт харуулагдаа.

Б. БУЯНТУЕВ,
Хоринн соёлой ордоной директор.

...ЖЭЛЭЙ

Нүхэдүүд, Эхэ оронойгмнай колхоз, совхозуудай хүдэлмэришэд арад зонойнгоо хэрэглэмжые үнэзэгыгөөр ойлгожо, партиингаа уряада бодото хэрэгээр, ажалай габьягаар харюусана гэжэ хэлэхэ бидэнэр дүүрэн арга боломжотойбди. Энэ батаршалгыень партимнай, совет арад үндэрөөр сэгнэнэ.

(КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй, РСФСР-эй Верховно Соведэй хамтын баярай суглаан дээрэ Л. И БРЕЖНЕВЭЙ хэлэһэн үгэһөө).

БАЯН ТАЛЫН ЭЗЭД

ЗУРАГЛАЛ

Захагүй гэхээр үргэн Зэдэ, Борьёогой баян тала үбэлэй хүнгэрэг саһан хүнжэл доро бүхөөр нойрсожо байһандал, оршон тойрон хон-жэн, абяа шэмээгүй.

Ханха тракт харгыһаа хойшоо гараад, Инзагата үгсэжэ ошоходо, голой хоёр тээгүүрхи набтархан гүбээнүүдэй саһаар хушагдаһан тариалан дээгүүр һүрэг хонидой эндэ тэндэ бөөн бөөнөөрөө бэлшэжэ ябахань харагдажа эхилбэ. Мүн талын дунда түхеэрэгдэһэн гэр байранууд тобойлдон харагдана.

Эндэмнай Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой хоёрдохи бригадын эхэ хонидой отарануудай үбэлэйнь буусанууд гээшэ.

— Наада захаһаань эхилжэ хүрэе даа. Энээнһээ саашаа, Үндэрэй боорёор манай бригадын үшөө найман отара байдаг юм, — гээд, бригадир Норбо Жимбеевич Банзаракцаев хойто зүг руу заана.

Ажалша бэрхэ хонишодой хүдэлдэг отарын байра байдал гэжэ бүри газаань буужа байхадаа ойлгохоор байба. Хонидые илгажа эдеэлүүлхэ хэдэн хорёо, тэдээн соогуурнь талха гаряа хэжэ үгэдэг олон ута хобоонууд жэрытэр табяатай. Ехэ хуһамаг соо дүрбэ-табан ута һүри үбһэн тэбхылдэнэ, зохидоор обоологдоһон зелёнко, сагаан һолоомон обоо хүбөө. Һалхинда хиидэхэгүйнь тула тэдэнээ хуу ара талаһаань һургааг, хабтагайнуудаар даражархинхай. Хонидойнь хашаа заахашье ялайха забһаргүй болотор досоо, газаагүй шабараар шабажархиһан байна. Гэрэйнь газаа һаяхан тайраһан түлеэн обоолоотой.

— Содном Бальжиев, — гээд, ахалагша хонишон гараа үгэжэ танилсаха зуураа, хубсаһандаа халдаһан үбһэ бээлэйгээрээ түбижэ унагаана.

— Энэ үдэр Дари-Дулмамни хонидоо адуулжа гараа. Би худагаа заһаха гэжэ үлоо хүм. Мүнөө хонидойнгоо хоргооһо обоолжо байһанаа ерэбэб. Тэрэниие халууханаар обоолжорхиходо досооһоо халаад, хурьгадай гаража эхилхэ үеэр ёһоор һайн хохир болоод байха, — гэжэ хонишон хөөрэнэ.

— Худагайтнай уһан һайн бүлеэдэнэ гү? — гээд бригадир асууба.

— Яһала һайнаар бүлеэдхэжэ, насоснайшье уһаяа бараг бүлэжэ гаргадаг байһан аад, электрынь оньһон хайшан гээб даа, һаянай ёһоор хүдэлнэгүй.

— Мүнөөдэртэнь электригүүдые эльгээхэбди. Тиихэдэ танайда хонидой эдихэ таряа тракторaaр асархa ёһотой юм һэн,—гэжэ бригадирынь хэлэнэ.

Энэ нүхэрнай 12 жэлдэ эхэ хонидые харууһална. Һүүлэй табан жэлдэ удаагаар зуун эхэ хонин бүриһөө 100 гаран хурьга абажа түлжүүлээ. 1971 ондо зуунһаа — 120 хурьга, 1972 ондо зуунһаа — 110 хурьга абажа томо болгоо.

— Урзанда хура бороо ехэ орожо, үер болоод, ногооной шанар муу байжа, хурьгад эхын һүөөр дуталдаа. Тиигэжэ үнгэрһэн жэлдэ түл урданайхиһаа үсөөн абтаа гэжэ һанагшаб, — гэжэ Содном Чойдонович зуун эхэ хонин бүриһөө 110 хурьга абаһанаа шамарлаһан янзатай дуутарна.

— Энэ үнгэрһэн жэлдэ баһал хаа хаанагүй ган болоод, үбһэ тэжээл дутамаг, бэрхэтэй байһань ааб даа,— гэбэб.

— Бараг гарасалдаха аабзабди. Өөһэдөө 450 центнер үбһэ хуряажа абаа һэмди. Нёдондоной нэгэ һүри хур үбһэтэйбди. Зелёнко, һолоомон бага зэргэ бии. Мүнөө дулааншаг, саһа багатай байһанда хонидоо һайнаар адуулжа, хүсэ шадалыень алдуулхагүй гэжэл оролдонобди, — гэжэ хонишон хэлэбэ.

Эндэһээ саашаа холо бэшэхэнэ байдаг хонишон Лосол Ивановой отарада ерэбэбди. Үндэр сахатай худагай хажууда һүрэг хонид обоорно. Бүдүүн резинэ хоолойгоор худаг сооһоо бүлеэхэн уран бүлэгдэжэ, уураlтан бурьялса гараад, ута хобоо соогуур урдана. Ахалагша хонишон хүдэр улаан шарайтай хүн хонидоо түрисэлдүүлэнгүй зохидоор уһалуулна.

— Хонидто уһан гээшэ гол шухала юумэн даа. Би үбэлдөөшье хонидоо үдэрэй гурба уһалдаг хүм. Тиихэдэ хүсэеэ табихагүй, ноохошье һайнтай байдаг, — гэжэ Лосол Дамдинович хөөрэнэ.

Тэрэнэй харууһалдаг шэнэ хурьгалха зуһагуудынь монсогор тарган, бүри хүбхэлзэжэ ябанад. Эдэнь хуу нарин ноохотой нэгэдэхи классай хонид юм. Ойн баярай жэл — 1972 ондо энэ хонишон зуун эхэ хонин бүриһөө 115,8 хурьга түлжүүлээд, колхоз соогоо хоёрдохи һуури эзэлээ. Тиигээд тэдэ хүгшэрһэн хонидойнгоо голодоһондо гаргагдахада, эдэ шэнэ түрэхэ 450 зуһагуудые абаа юм.

— Шэнэ түрэхэ хонидһоо хурьга олоор абахань бэрхэтэй. Тиигэбэшье һаань, зуун хонин бүриһөө 100-һаа үсөөн бэшэ хурьга абахал һанаатайб, — гэжэ нүхэр Иванов мэдүүлнэ.

Тэрэ үдэртөө бидэ энэ бригадын бэрхэ хонишод Цыренжап Аюшеев, Николай Гомбоев, мүн залуушаг хонишод Чойжап Будаев, Ханда Дымбрылов, Мэлс Доржиев гэгшэдэй отаранuудта хүрөө һэмди. Эдэмнай хэнииньшье хэнэшье гэшэгүй дүй дүршэл ехэтэй, ажалаа арбан хургандаал мэдэхэ болоһон, хонин ажалай ёһотойл «профессорнууд». Тэдэнэр үбэлжэлгэдөө эрхимээр бэлдэнхэй, 1973 оной февралиин һүүл багаар, мартын эхеэр хурьга абахаар түгэд бэлэн.

Эндэхи бүхы юһэн отара һүүлэй гурбан жэлдэ зуун эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга абажа түлжүүлээ. Жэл бүхэндэ хонин бүриһөө 3,8—4 килограмм ноохо хайшална. Бригадын түрүү хонишон Цыренжап Аюшеев нёдондо зуунһаа—125 хурьга абаһан байна. Иимэ үрэ дүн туйлаһанайнгаа түлөө тус бригадынхид СССР-эй байгуулагдаһаар алдарта 50 жэлэй ойн баярай Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа.

Табан жэлэй гурбадахи жэлдэ тэдэнэр бүхы бригадаараа зуун эхэ хонин бүриһөө 100-һаа үсөөн бэшэ хурьга абаха, хонин бүриһөө 4 килограмм ноохо хайшалха гэһэн уялга абанхай.

— Манайш бригадын хонишод найдамтай зон даа. Үбһэ тэжээлээ өөһэдөө бэлэдхэнэ, хонидойнгоо байра баһал өөһэдөө заһабаридаг. Тиигэнгүйшье аргагүй. Ажалайнь түлөөһэн өөһэдынь лэ туйлаһан үрэ дүнгһөө дулдыдана бшуу. Олохо олзоньшье һайн даа. Хонишодой һара бүриин салинһаа гадна, хурьга олоор абаһан, шэгнүүрыень нэмээһэн, ноохо ехээр хайшалһанай түлөө отара бүхэн жэл бүри 1500 — 2000 түхэриг хүрэтэр нэмэлтэ түлөөһэ абана. Нэмэлтэ түлөөһэндэ хурьгашье олоор абадаг. Олонхи хонишоднай «Москвич», «Запорожец» автомашинатай болонхой, үшөөл захил хэжэ байдаг.

Саашадаа эндээ хонин ажалай тусхай комплексно ехэ байра байдал түхеэрхэ, тэндэхи бүхы ажалыень оньһожоруулха тухай хөөрэлдэдэг болонхойбди. Тиимэ юумэн хэгдэхэ гэжэ этигэнэшьебди. Юуб гэхэдэ, хэдэхэн жэлэй саана хонишод худагһаа уһа хүнэгөөр удхажа хонидые уһалдаг һэн. Харин нёдондонһоо хойшо отара бүхэндэ оньһон булуүртэй, досоохи уһыень электрын галаар бүлеэдхэжэ байха түхеэрэлгэтэй худагууд бии болоо ха юм.— гэжэ бригадир Н. Ж. Банзаракцаев һөөргөө бусахадаа хөөрэжэ ябаа бэлэй.

М. НАМЖИЛОВ.

...болоо бэлэй. Хурамхаанай ...леспромхозой модошод түрүүшээр энээниень балай ...ойгүй:

— Бэеэ харуулха гэжэ оролдоһон хэрэг, — гэжэ зарим зон хөөрэлдөөдшье абаба. Теэд Василий Петрович Паромоновой даадаг бригадын модошод үдэр хоногой ошохо тума бүри ехэ модо бэлэдхэдэг болоо. Һарадаа 3.000 кубометр модо бэлэдхэжэ, В. С. Щукинай бригадын урда гарахадань, модошод бодолгото боложо эхилээ һэн. Шэнэ аргаар модо бэлэдхэбэл, үнлэр бүтээсэ туйлаха арга боломжо бии гэжэ ойлгогдоо бэлэй.

Илалта тиимэ бэлээр ерэдэг бэшэ. Шэнэ онол арга хэрэглэхын хажуугаар хүдэлмэришэн бүхэн нэгэ һанал бодолтойгоор хүдэлхэ ёһотой бшуу даа. Тэрээнгүйгөөр ямаршье амжалта туйлагдахагүй. Василий Паромоновой бригадын модошодой өөһэд хоорондоо ши гэшүүһэшэн гээшэш, ши тракторист хаямши гэжэ хөөрэлдэжэ байхыень дуулахагүйт. Бултадаа ямаршье ажал тэгшэ һайнаар бүтээдэг. Анатолий Шкляр, Юрий Диданов гэгшэд бригададань һая абтаһан. Эдэнэр модошоной мэргэжэл һайса шудалха гэжэ оролдодог байха юм.

* * *

МОДО БЭЛЭДХЭДЭГ участогта үдэшэлэн хүрэжэ ерэбэбди. Шэлбэнгын ой соо абяа шэмээн үгы. Нарһан, шэнэһэн модод нэгэ жэгдэхэнээр найган, надхан шуугяна. Урдань энээгүүр ангуушадһаа бэшэ хүнүүд ябадаггүй байһан. Мүнөө модошод оньһон техникын хүсөөр модо бэлэдхэжэ, ажал хэрэгэдэрэ бүхы Эхэ орон соогоо суурхажа байна ха юм. «Эндэ отологдоһон модон юһэдэхи табан жэлэй барилганuудта эльгээгдэнэ» гэжэ шэбшэн байтарнай, ойн харгы дээрэ трактор гараад, нишэ тинишээ годиржо ябаад, урагшаа гүйнэ.

— Һогтуу хүн жолоодоно хаш, — гэжэ бидэнэр хэлсээд, хүнгэн машинаараа хойноһоонь ошобобди. Шэнгэн түлишэ үгэдэг газарта хүсэхэдэмнай, Василий Паромоновой бригадын эрхим тракторист Николай Супычев кабина сооһоо һүрэжэ бууба. Саанань Анатолий Шкляр харагдаба.

— Толиие трактор жолоодохыень һурганаб даа, — гэжэ тэрэ энеэсэгээн хэлэбэ. Иимэ урагшаа эрмэлзэһэн һанал бодолтой хүнүүд ехэ модо бэлэдхэжэ, үшөөл суурхаха байха гэжэ бидэ шэбшэн байгаа һэмди. Энэ бодолдомнай харюу үгэһэн мэтэ, гэнтэ трактор таршагнаад байраһаа хүдэлжэ урагшаа дабшаба.

Василий Петрович Парамоновой бригадынхид бүри ехэ модо бэлэдхэхын тула оролдоно. Эдэнэр СССР-эй 50 жэлэй ойн һайндэртэ зорюулан абаһан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлжэ, КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Министрнүүдэй Соведэй болон облпрофсоведэй Ойн баярай Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа. Эдэнэр бүри һайнаар хүдэлжэ, юһэдэхи табан жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхээр зоригжонхой.

С. АНТОНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ «Коммунизм» колхозой түрүү хонишон Лосол Иванов. Нёдондо зун энэ хонишон зуун эхэ хонин бүриһөө 114,8 хурьга абаһан байна.
Авторай фото.

ХЭГДЭХЭ АЖАЛ ЕХЭ

Республика доторнай сонсхогдоһон хоёр жэлэй соёлой добтолгодо Хурамхаан һууринай ажалшад эдэбхитэй хабаадажа байнхай. Соёлой добтолгые депутадуудай толгойлһон байна.

СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн урдахана хэгдэһэн ажалаа согсолходомнай, 3.100 эшэ модод таригдаһан, 17 хүүргэ хагдэһэн, 3 үйлсэ заһабарилагдаһан, 16 байратай 2 гэр, модоор 17 гэр, хэдэн худаг, шэнэ базаар, искусственна үрэжүүлгын пункт шэнээр баригдаһан байба. Хорёо хотоёо болбосоноор, ариг сэбэрээр байлгаха мүрысөөндэ тракторист Р. Молчанов, бухгалтер П. Цыденов, пенсионер А. Князев гэгшэд түрүүлээ, пенсионер И. И. Соловьевой хүтэлдэг үйлсын комитет бултанһаа ехэ ажал хүдэлмэри ябуулһан байба.

Шэнэ жэлэй урда тээхэнэ манай сомсоведэй гүйсэдком Буряадайнгаа республикын 50 жэлэй ой болотор хоёр жэлэй соёлой добтолгоор хэгдэхэ ажал хүдэлмэреэ шэнээр хараалба. Тэрэнэй ёһоор гол түлэб хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангаха хэрэгтэ хабаатай барилганууд ехэ хэгдэхэ. Энэ хадаа совет хүнүүдэй һуудал байдал һайжаруулха талаар парти, правительствымнай ябуулжа байһан ажал хэрэгүүдтэй нягта холбоотой юм.

Манай сомсоведэй депутадууд бүхы эдэбхитэднай эдэ үдэрнүүдтэ СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй, РСФСР-эй Верховно Соведэй баярай хамтын суглаан дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэһэн элидхэлтэй танилсажа, хүн зоной дунда хөөрэлдөө хэнэ.

М. ЦЫРЕНОВА,
Хурамхаанай сомоной Соведэй гүйсэдкомой секретарь.

ҮШӨӨ ҺАЙНААР ХҮДЭЛХЭ

Манай Бэшүүрэй сельпо үнгэрэгшэ 1972 ондо 7 миллион түхэригэй наймаа хэхэ, пайн гэшүүдээр 10 гаран мянган шэнэ хүнүүдые абаха түсэбтэй һэн.

СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн баярай урда тээ эдэ түсэбүүднай үлүүлэн дүүргэгдээд байгаа. Пайн мүнгэ сутлуулха түсэб, жэшээнь, 200 процент дүүргэгдэжэ, аяар 21.062 хүн нэмэжэ пайщигууд болоо.

Энэ амжалтамнай эмхидхэлэй горитойхон хүдэлмэри ябуулһанай, социалис мүрысөөндэ магазин бүхэнэймнай коллективэй эдэбхитэй хабаадаһанай ашаар туйлагдаа гэжэ тэмдэглэхэ дуран хүрэнэ.

Манай сельпогой үнинэй хүдэлмэрилэгшэд, дүршэлтэй бэрхэ наймаалагшад Е. А. Григорьева, М. Д. Засокина, Н. Н. Слепнёва, В. С. Белых, В. Л. Новокрещенных, В. Н. Тимофеева болон бусад ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Социалис мүрысөөнэй дүн һара, квартал бүхэндэ согсологдодог.

Энэ дүн ажалшадай ажаһуудалай хэрэгсэл худалдадаг аймагай түбэй магазин, универмагай бэлэн хубсаһанай ба культтоварай таһагууд, Покровск болон Хуурай гол гэжэ һууринуудай магазинуудай коллективүүд түрүү һууринуудые эзэлээ гэжэ элирүүлээ юм.

Шэнэ жэлнай гараба. Урдамнай шэнэ зорилгонууд табяатай. Бидэ, сельпогой хүдэлмэришэд, наймаанай хэрэг эрхилэлгые һайжаруулха, үргэдхэхэ гэһэн партиин XXIV-дэхи съездын эрилтые мүнөө үшөө дахин һанаандаа оруулжа байнабди. Буряадайнгаа АССР-эй 50 жэлые ажалай шэнэ амжалтаар угтаха байһанаа мүн мартанагүйбди.

Шэнэ жэлдэ манай сельпогой хүдэлмэрилэгшэд бүри һайнаар ажаллаха.

О. КАБАРДИНА,
Бэшүүрэй сельпогой правлениин бухгалтер.

ГУРБАДАХИ

Будамшуу

ШЭНЭ ЖЭЛЭЭР, ШЭНЭ БАЯРААР, ШЭНЭ АМЖАЛТААР

Үглөөнэй жабар ороодүй байба. Буряадайм хүбшэ тайга мүнгэн дуулгаяа хэдэрэнхэй, уулын оройнууд шобхогор сагаан малгайнуудаараа тэнгэри тулгана. Сэлэнгэ, Хёлго, Худан голнуудай харзануудһаа уурал һабһаха юм. Байгал далайн сэлмэг мүльһэн нэбтэ хашарһатажа байба. Тойроод аали намдуухан, амгалан тэнюун гээшэнь жэгтэй.

Энээхэн үедэ Буряаднай хүсэ шадалаа зангидаад, байлдаанда орохынгоо урда тээ амаржа байһан баатар залуу хүбүүн мэтээр намда үзэгдэбэ. Жабарай ханхинаантай хамта хони хурьгадайнгаа мааралдаагаар, агта машинануудайнгаа ханхинаагаар, самолёт, поездын хүнхинөөгөөр шэнэ үдэрөө тэрэ эхилхэ, шэнэ жэлэй баһал нэгэ шэнэ үглөө шэнэ дуугаа татан, урдынхиһаа үшөө ехэ амжалтын үүдэ нээхэл даа. Амжалтын!

Мүнөөдэр, шэнэ жэлээр, амжалтанууд тухайгаа хөөрэлдэе, дутуу дундануудаа өөртөө һанаад. тэдэнээ дахин дабтахагүйе шэбшэе. «Һайнаар ябаа һаашни, муу хүн шамайе харааха — бү айгаарай! Муугаар ябаа һаашни, һайн хүн харааха — бодожо үзөөрэй!» — гэжэ бидэ ашанар гушанартаа үбгэ эсэгэмнай — Алсагар Мархай захиһан юм. «Буряад үнэнэйнгөө» нюур дээрэ бүхэли жэл магталсаа, шангаханшье шүүмжэлэлсээ ха юм биибди даа.

Мүнөөдэр булган малгайнуудаа һэхэжэ, һэхүүргэ хурьган энгэрээ сэлин, хара булгайр сабхинуудаа үмдөөд дүхэриглэжэ һууя. Сагаан эдеэн табагууд урдамнай табяатай: тоһон, үрмэн, айраг, зөөхэй, тараг, сэгээ — булта бии. Энэмнай манай республикын гүрэндөө 107000 тонно һү худалдахын орондо 111757 тонно һү декабриин 16-да худалдаад байһанай гэршэ бшуу. Малшад, һаалишаднай баһаншье һайн ажаллажа гараал даа. Баатар ажалша эдэ хүбүүд, басагадаймнай түрүү — Сэлэнгын совхозой һаалишан, Социалис Ажалай Герой Надежда Лазаревна Тадвашкина үнгэрэгшэ жэлдэ 4200 литр һү һааха түсэбтэй аад, 11 һарын туршада 4460 литр һаагаад байгаа. СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай республикын Верховно Соведэй хамтын баярай суглаан дээрэ 1973 ондо 5000 литр һү һааха уялга абаа һэн. Иимэ зоригтой ажалай түрүүшүүлэймнай баян хэшэгтэй гарай ашаар дэлгэрһэн сагаан эдеэн урдамнай!

Теэд зарим нүхэдөө харахадам бүхэлеэр мяха шанууланхай, бууза банша табюуланхай, арьбанта хабһа эрхиибшэлжэ һуунал! Энэмнай манай малшадай гүрэндөө 57000 тонны орондо 59526 тонно мяха худалдажа, түсэбөө 112 процент дүүргэһэнэй аша бшуу!

Аржагар шара шэниисын халааша бишье мушханаб. шасарганын шүүһэн, үндэгэн, шубуунай мяхан, огородой элдэб эдеэн, жэмэс — булта бии, эдэ бүгэдые манай ажалшад элбэгээр бэлдээ, социалис уялгануудаа дүүргээ.

Һайндэрэймнэй дүхэриг үргэн. Дундамнай хүдэлмэришэд, барилгашад, малшад, искусствын хүдэлмэрилэгшэд, оюутан — булта бии. Баяр дээрэмнай бүри ехэ бахархал бууба. Республикымнай түрүү предприятинуудай нэгэн — ЛВРЗ Совет Социалис Республикануудай Союзай 50 жэлэй ойн хүндэлэлэй бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ эрхим үрэ дүн туйлажа. КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй ойн баярай Хүндэлэлэй тэмдэгээр шагнагдаа. Иимэ хайрада мүн Баунтымнай геологууд. Хурамхаанэймнай барилгашад болон бусад арба нэгэн коллектив хүртөө.

Энэ амжалта туйлаһан нүхэдтөө юрөөлэйнгөө эрхимые, дуһаряагайнгаа дээжые, дуунайнгаа һайханиие зорюулнабди.

Дуумнайшье хонгёо даа, хатарнайшье һайхан даа. «Агуу гоохон Ангар дүүхэй» гэжэ гоё һайхан баледнай Россин Федерациин гүрэнэй шанда хүртөө! Ай, даа, урматай байна даа!.. Энээн дээрэ үшөө Дугаржаб Дашиевай дуулахые шагныт! Глинкын нэрэмжэтэ Бүхэсоюзна конкурсын лауреат энэ жэлдэ дууша хүбүүмнэй болоол.

Халюун талата Буряадаа
Харан харан байхадам
Хүбшэ тайга нэмэритэй
Хадынш орон янзатай,.. —

гэжэ бэлигтэ поэт Дондок Улзытуевтай хамта тэрэ баян аялгата Базар Цырендашиевтай сэдьхэлээ ниилүүлэн, Буряадаа магтахадаа хабымнай бидэндээ зангидуулжа, шэнэ амжалтануудта, шэнэ илалтануудта зорюулнал.

Иимэ һайхан дүхэригтэ һуунхай зон нүхэдтэеэ баясажа байхадаа би. олые үзэһэн, бултые хараһан Будамшуутнай, уяран алдажа байгаальби даа. Октябриин хубисхалай аша туһаар эрхэ сүлөөгөө олоһон, адли тэгшэ эрхэтэй арадуудай республикануудай нэгэдэмэл гүрэн — ССР Союзай эрхэтэд-буряадуудһай коммунизм байгуулжа ябана бшуу.

«Коммунизм гээшэтнай юун гээшэб?» — гэжэ нэгэ хүн урдань Алсагар Мархайһаа асууһан байна. Манай үбгэ эсэгэ бодолгото болод гээд: «1928 ондо Дээдэ-Үдэ, Хяагта хотонуудта мүнгэнэй нэгэ нэгэ нөөсэлгын касса байһан юм. Буряадта ондоо бэшэ тээ хүн зоной мүнгөө бариха тиимэ газар үгы. Тэрэ хоёр кассада 275 хүнэй 11912 түхэриг мүнгэн хадагалаатай байгаа. Энэ мүнгэнэй ехэ боложо, эзэдтээ хэрэггүй болоходонь Коммунизм тогтохо», — гэһэн ха. Тиигээд һаяхан тэрэ хүн (мүнөө сагаан һахалта үбгэжөөл) намтай уулзажа, үбгэ эсэгымнай хэлэһые һануулаад, мүнөө Буряадаймнай хүн зоной нөөсэлгын кассада баридаг мүнгэнэй хэмжээе асууба гээшэ. «Коммунизмын хэр зэргэ дүтэлжэ байһые тухайлхамни!» — гээ. Би танил нүхэдэй һайгаар мүнөө Буряадай гансахан хүдөө нютагуудта 89192 хүн кассада мүнгөө хадагална, тэрэ мүнгэнэйнь хэмжээн 39 миллион 700 мянган түхэриг болоо гэжэ мэдээд, үбгэжөөлдэ хэлээб. Тэрэ намда харюусахадаа: «Зуун хорёод мянган түхэриг дүшөөд миллион болоо юм байна... Дүшэн дүрбэн жэл соо... Түргэн лэ даа Манай нютагайхид захаһаа машинатай, һайн гэртэй, эрдэм номтой, телевизор болон радиотай, сэхынь хэлэхэдэ, үгы юумэгүй болоо... Эдэ бүгэдээ хүсөөхэдөө нөөсэлгын кассаһаа мүнгэшье абахаяа болихо, хэрэгтэй юумэеэ хүн дурааараа абаха, энэнь тэрэнэй бэлиг шадабаряар харюулагдаха... 44 жэл соо иимэ ехэ амжалтын алхам хээ хадаа манай нютагайхин үшөө нэгэ 44 жэл болоод байхада коммунизмда нилээд дүтэлөөд байха юм ха юм. Халаг, наһатай болошогдоо, байха юм аад!» — гэжэ хэлээ.

Энэл даа мүнөө сагай хүн бүхэнэй эрмэлзэл — ажаһууха, ажаллаха! Энээнэй түлөө хундагануудаа үргэе, хүндэтэ нүхэд! Шэнэ жэлээр, шэнэ баяраар, шэнэ амжалтаар!..

Амаршалагша
БУДАМШУУ.

МОСКВА. Кремльдэхи Владимир Ильич Ленинэй хүшөө. ТАСС-ай фотохронико.

ҺУРАГШАД АМАРАЛТЫНГАА ҮЕДЭ

Шаг шууяата үхибүүдэймнай үни удаан хүлеэһэн үбэлэй амаралта эхилбэ. Үхибүүд энэ амаралтаяа сэнгэлиг хүхюунээр, ашагтай туһатайгаар үнгэргэхые оролдодог болонхой. Манай корреспондент республикын гэгээрэлэй министерствын хүүгэдэй аяншалагшадай республиканска станциин методистнууд Н. Д. Ажеева; И. Д. Богомолов гэгшэдтэй хөөрэлдэжэ, доро толилогдоһон асуудалнуудта харюу абаба.

АСУУДАЛ: Республикымнай һургуулинуудай һурагшад энэ жэлэйнгээ үбэлэй амаралтын үедэ хаана, ямар хото городуудаар аяншалхань бэ?

ХАРЮУ; республикын һургуулинуудай һурагшад жэл бүри олоороо холын аяншалгада ошожо, Эхэ оронойнгоо түүхэтэ хото городуудтай танилсажа ерэдэг болонхой. Эдэнэр Москва, Ленинград, Киев, Волгоград, Кишинёв болон бусад хото городуудта хүрэжэ, түүхэ домогто ороһон үзэсхэлэн газарнуудтайнь танилсажа ерэхээр аян замда мордобо.

АСУУДАЛ; Республикын али һургуулинуудай һурагшад холын аяншалгада мордобо гээшэб?

ХАРЮУ: Түнхэнэй, Горхоной, Хориин аймагай Удинска, Захааминай — Үлэгшэнэй, Зэдын — Бургалтайн, Баргажанай — Шитханай, Улаан-Үдын аймагай Оронгын дунда һургуулинуудай бүлэг һурагшад Москва, Киев, Ереван, Кишинёв, Волгоград хотонуудтай танилсахаар аян замдаа мордонхой. Нүгөөдэ — хоёрдохи бүлэгэй һурагшад — Баргажанай адагай. Закаменск хотын нэгэдэхи дунда һургуулинуудай 40-өөд һурагшад мүнөөдэр аян замдаа мордобо. Эдэнэр хэдэн хоногой туршада революциин үлгы — Ленинград хотын түүхэтэ газарнуудтай танилсажа ерэхэ зорилготой.

АСУУДАЛ: Бусад һургуулинуудай һурагшад үбэлэйнгөө амаралтын үедэ хаана ошожо, юу хэхэ түсэбтэй гээшэб?

ХАРЮУ: «Эхэ оромни» гэһэн һурагшадай дунда дэлгэрһэн хоёр жэлэй аяншалгада хабаадалсажа, шухаг, һонирхолтой материал суглуулһан пионернүүдэй түлөөлэгшэд аймаг, республика соогоо түрүү һуури эзэлһэн юм. Баргажанай, Туркын, Каменскын, Юдөөгэй, Хориин, Улаан-Үдын нэгэдэхи интернат болон бусад дунда һургуулинуудай һурагшад үетэн нүхэдэйнгөө дундаһаа шалгарһан байгаа. Мүнөө эдэнэрэй хэһэн хүдэлмэриин дүн — Москва хотодо бүхэроссин конференци дээрэ гаргагдахань. Манай республикын бүлэг эдэ һурагшад тус конференцидэ январиин 4-һөө 10 болотор байлсажа ерэхэ юм. Энээнһээ гадна республикын һургуулинуудай һурагшад Дээдэ-Онгостойн, Сурхайн нуурай, Байгал далайн эрьедэ түбхинэһэн «Прибой», «Орлёнок» гэдэг пионернүүдэй лагерьнуудта ошожо амарха, сэбэр агаарта сэнгэжэ ерэхэ байна.

АСУУДАЛ: Шэнэ жэлэй ёлкодо һурагшад олоороо хабаадалсаха болоно гү?

ХАРЮУ: Жэл бүри үнгэргэгдэдэг заншал болоһон шэнэ жэлэй ёлко һургуули бүхэндэ эмхидхэгдэнхэй бэзэ. Энээнһээ гадна Ленинэй ордента оперо балетэй, ород драмын театрнуудта хотын пионернүүдэй байшанда шэнэ ёлко эмхидхэгдэжэ, һургуулиин аха классуудай һурагшад наадаха, сэнгэхэ болоно. Сэхынь хэлэхэдэ, һурагшадай үбэлэй амаралтахаа хаанагүй гуримтай һайнаар үнгэргэгдэхөөр хараалагданхай.

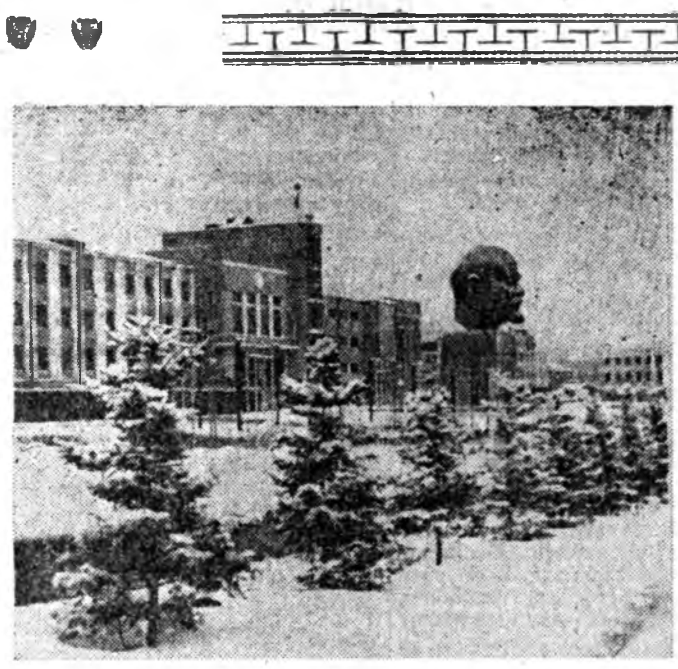

УЛААН-ҮДЭ. Саһан хүнжэлөөр хушаатай Советүүдэй талмай. Л. ХАЙДУРОВАЙ лото.

АНГУУШАД ОЛЗОТОЙ

Баунтын аймагай ангуушад «зөөлэн» алта гүрэндэ тушааха жэлэй түсэбые 118 процент дүүргэжэ, 280.583 түхэригэй олзо доход оруулһан байна.

Үнэтэй сэнтэй булганай 290, хэрмэнэй 24.833, һолонгын 725, ондатрын 2 мянга гаран арһан тушаагдаа.

Аймагай эгээл холын Муя һууринай ангуушад аха дүүнэр Яков, Пётр Емельяновтан хэрмэнэй мянга гаран булганай 16 арһа тушаажа, аймаг соогоо түрүүлбэ.

Д. КОЛМАКОВ.

СОЁЛШОД АЙЛШАЛНА

Хасууртын соёлой байшангай дэргэдэхи уран һайханай бүлгэмдэ хабаадагшад Тээгдэ тосхондо айлшалта, тэндэхи хүн зондо концерт-наада харуулба. Буряад, ород арадуудай уянгата дуунууд, уран зохёолшодой зохёолнуудһаа хэһэгүүд, элдэб хатар наадан концертын программада ороно.

«Росси тухай», «Шэрэ тухай баллада» гэһэн дуунуудые Д. А. Краснопеева уран һайханаар хангюурдажа, суглаагшадай дура татаа. «Малдаванеско» гэжэ хатарые соёлшод хүнгэн солбоноор, шадамар бэрхээр гүйсэдхэжэ, нэрьемэ альга ташалгаар угтагдаа. Коля Солдатов, Саша Савин гэгшэд шог ёгто сценкэнүүдые наадажа, хүнүүдые энеэлгэһэн, хүхеэһэн байна. Соёлой байшангай директор В. Устинов ород, буряад арадуудай дуунуудые баян дээрэ наадаа.

Соёлшод Доодо-Гол, Бага-Хүрбэ тосхонуудаар айлшалһан байна.

Б. ЛАИДАПОВ.
Хориин аймаг.

ШЭНЭ МАГАЗИН НЭЭГДЭБЭ

Түнхэнэй аймагай Хэрэн тосхондо ажаһуугшадта шэнэ жэлэй бэлэг — хоёр дабхар уужам һаруул универмаг ашаглалгада үгтэбэ.

Үндэр наһатай пенсионер Андрей Александрович Петелин эгээл түрүүлэн шэнэ магазинай үүдэ нээжэ, дуратай юумэеэ худалдан абаа.

— Эд бараа болон хубсаһа хунарай таһагай наймаалагшад түрүүшын үдэрэй туршада 6.000 түхэригэй эд бараа худалдаа, — гэжэ тус магазиниие даагша С. А. Слуцкая хөөрэнэ.

Уужам һаруул шэнэ магазинтай болоһондоо баясаһан Хэрэн тосхондо ажаһуугшад бултадаа омогтойнууд.

— Эд бараагаа олоной үзэмжэдэ дэлгэжэ табиха шэнэ гуримаар хүдэлнэбди. — гэжэ аймпотребсоюзай хүдэлмэрилэгшэ А. Б. Ункуева хөөрэнэ.

Б. ЯБЖАНОВ.

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО ХИЛЫН ГААНАҺАА

ХЕЛЬСИНКИ

КПФ-гэй ЦК-гай ПЛЕНУМ

ТАСС

Эндэ Финляндиин Коммунис партиин ЦК-гай пленум боложо, орон доторхи мүнөөнэй политическэ байдал тухай асуудал зүбшэн хэлсэбэ. КПФ-гэй түрүүлэгшэ А. Сааринен элидхэл хээ.

Орон доторхи политическэ зүришэлдөөнэй эрид хурсадажа байһан тухайда, тусхайлан хэлэбэл, баруунай тала баридаг этэгээдүүдэй элеэр добтолдог боложо байһан тухайда пленумэй резолюци дотор тэмдэглэгдэнэ. Баруунай этэгээдүүдэй добтолгодо шанга харюу үгэхэ, Финляндиин эб найрамдалта политика үргэлжэлүүлхэ гээшэ партиин мүнөө бэелүүлжэ байгаа дотоодын политическэ тон шухала зорилго болоно гэжэ резолюци дотор заагдана. Фин арадай аша туһада харюусадаг гадаадын политическэ хараа бодолоо үргэлжэлүүлхын, илангаяа Финлянди Советскэ Союз хоёрой хоорондын хани харилсаае бэхижүүлхын тула Финляндиин мүнөөнэй президентын этигэмжэ түлөөлэлгын болзор һунаалгахын түлөө КПФ тэмсэнэ.

Финляндиин Коммунис парти Финляндиин ба «юрэнхы дэлгүүрэй» хоорондын сүлөөтэ худалдаа наймаан тухай хэлсээндэ гар табюулхагүй гэжэ оролдоно, «юрэнхы дэлгүүртэ» эсэргүү кампанияа улам шангадхахые шухалада тоолоно гэжэ пленум тэмдэглэбэ.

Вьетнамай Демократическа Республикые Финляндиин мэдэрэлгэтэй дашарамдуулан, КПФ-гэй ЦК-гай пленумэй баталан абаһан тогтоол дотор иимэ эрилтэ: Финлянди энэ дары ДРВ-тэй дипломатическа харилсаа тогтоохо, тэрэшэлэн Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительстватай ууулита харилсаа байгуулха ёһотой, гэһэн эрилтэ табигдана.

ПРАГА

АГУУЕХЭ ҺАЙНДЭР

ТАСС

СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай хамтын суглаан дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэһэн элидхэлые дэлхэйн олониитын анхарал татаһаар гэжэ «Руде право» газетэ бэшэнэ.

Л. И. Брежневэй элидхэл соо уласхоорондын мүнөөнэй байдалда үгтэһэн сэгнэлтэ дэлхэйн арад түмэнэй анхарал илангаяа ехээр татана гээд газетэ тэмдэглэнэ.

Уласхоорондын байдалай түгшүүрилые һуларуулангүй, эзэрхэг түримхэй дай үүдхэдэг хүсэнүүдтэ Л. И. Брежневэй хэһэн элидхэл дотор шанга һануулга хэгдэнэ. Эдэ үгэнүүд ДРВ-е зэрлиг бүдүүлигээр бомбодолгоёо һүүлэй үедэ улам үргэдхэжэ байһан американ империализмда түбхын түрүүлэн зорюулагданхай.

НЬЮ-ИОРК

Эзэрхэг түримхэй ябуулгыень болюулгаха

ТАСС

«Индохитадта Холбоото Штадуудай үүдхэжэ байһан хархис муухай дайе болюулхын түлөө тэмсэл 1973 оной түрүүшын үдэрһөө хойшо үргэнөөр хэгдэхэ ёһотой» гэжэ США-гай Коммунис партиин Генеральна секретарь Гэс Холл «Дейли уорлд» газетэдэ бэшэбэ.

Вьетнамай асуудалые эбэй ёһоор гуримшуулхэ Париждахи хөөрэлдөөнүүд ДРВ-гэй гэмээр таһалдуулагдаа гэһэн тусхай тушаалтадай баталамжые Гэс Холл буруушааба. Хойто Вьетнам хэлсээндэ гар табихаар бэлэн гэжэ тэрэ бэшэнэ.

ДРВ-гэй хото городуудые, һуурин тосхонуудые американ авиациин зэрлиг бүдүүлигээр бомбодолгоёо улам үргэдхэхэдэнь, дэлхэйн арад дураа гутан буруушаана гэжэ статьягай автор тэмдэглэнэ. Эзэрхэг түримхэй ябуулгануудта эсэргүү тэмсэл Холбоото Штадуудта үргэдэнэ.

Индохитадтахи дайнда мүнгэ һомололгые дары болюулха эрилтэ американ арад конгрессэй урда табиха ёһотой гэжэ США-гай Компартиин Генеральна секретарь бэшэнэ.

ГАВАНА

«МОНКАДЫН» 20 ЖЭЛЭЙ ОЙН ЖЭЛ»

ТАСС

Driving: Ороной ажалшадай үмэнэ оршоһон гол зорилгые тодорхойлон элиржэйлжэ, гаража байһан жэлдэ нэрэ үгэдэг заншал Кубада тогтонхой. 1972 он ороной предприятинуудай коллективүүдэй дунда дэлгэрһэн ажалай үргэн далайсые гэршэлһэн «Социалис мүрысөөнэй жэл» гэжэ нэрлэгдэһэн байгаа.

Кубын политическэ ба ниитын эмхинүүдэй дурадхалаар оршон гаража байһан 1973 оние «Монкадын» 20 жэлэй ойн жэл» гэжэ нэрлэхээр шиидхэгдээ. Хархис муухай дарлалта мүлжэлтын засагые унагаахын түлөө зэбсэгтэ тэмсэлэй эхи табиһан домог суута добтолгодо хабаадаһан баатарнуудай дурасхаалые Кубын арад игэжэ тэмдэглэхые хүсэнэ.

«1973 ондо иимэ нэрэ үгэхэдөө, промышленна продукци үйлэдбэрилгые үдэрһөө үдэртэ ехэдхэхын, тэрэнэй шанарые һайжаруулхын түлөө, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын түлөө, али бүхы материал, эдлэл хэрэгсэлнүүдые алмаха арьбалхын түлөө, үйлэдбэриин журам бэхижүүлхын түлөө, оронойнгоо һүр хүсэ шадалые нэмээхын түлөө үдэрһөө үдэртэ улам эршэмтэйгээр тэмсэхые уялгалнабди. Ажалшадай соёл сурталай, эрдэм мэргэжэлэй хэмжээе эсэшэ сусашагүйгөөр дээшэлүүлхые найдуулнабди» — гэжэ Кубын компартиин ЦК-гай орган — «Гранма» газетэ бэшэнэ.

Пролетарска интернационализмын ёһо гуримуудта үнэн сэхэ Кубын ажалшад национальна сүлөөрэлгын түлөө тэмсэдэг оронуудтай. арадуудтай һаналаа нэгэдэлгэеэ Шэнэ жэлдэ улам бэхижүүлхэ юм гээд «Гранма» газетэ тэмдэглэнэ.

КАЛЬКУТТА

ИНК-ын съезд дүүрэбэ

ТАСС

Индиин Национальна конгресс (ИНК) гэжэ засаг баригша партиин 74-дэхи съезд болоод, тараба. Дотоодын ба гадаадын политикын асуудалнуудаар программна документнүүдые делегадууд баталан абаа.

Съездын гол документнүүд дотор — экономическа политикын асуудалнуудаар абаһан политическэ шиидхэбэри ба мэдүүлгэ соо нигэжэ тусхайлан тэмдэглэгдэнэ гэбэл, социально-экономическа асуудалнуудаар партиин хараалһан программануудые дары бэелүүлхэ, юумэнэй үнэ сэнгэй хүндэрэлгэдэ, ажалгүйдэлгэ ба үгытэй, ядуу байдал усадхалгада, монополис капиталай хүсэ һуларуулгада хабаатай асуудалнуудые шиидхэхын тула эрид шууд ябуулга хэхэ шухала. Энэнэй тулада хүдөө ажахын ба промышленна үйлэдбэриин хүгжэлтэ түргэдхэхэ зорилготой хэдэ хэдэн хэмжээ ябуулга бэелүүлхые ИНК дурадхана.

Гадаадын политикада хабаатай эб найрамдалта хараа бодол, премьер-министр Индира Ганди түрүүтэй Индиин правительствын баримталан бэелүүлдэг, арадуудай хоорондын хани барисаанай ба ямаршье бүлэглэлдэ хабаадахагүй байһанаа ИНК-ын съезд мэдүүлбэ.

БОНН

В. Брандтын шэнэ жэлэй хандалга

ТАСС

Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал саашадаа бэхижүүлхын түлөө тэмсэл 1973 ондошье уласхоорондын политикын гол шухала зорилго зандаа үлэхэ гээд канцлер В. Брандт ФРГ-гэй арад зондо Шэнэ жэлэй амаршалгатайгаар хандахадаа тэмдэглэбэ.

Европодохи байдал тухай дурдахадаа, «бүмбэрсэг дэлхэйн энэ хубида эб найрамдалай хуби заяанай түлөө айһанай хэрэггүй» гэжэ В. Брандт тэмдэглээ. Тиигэбэшье бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хамгаалхын түлөө тэмсэлдэ хүсэлэл оролдолгоёо һуларуулжа болохогүй гэжэ тэрэ хэлээ.

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар үнгэргэгдэхэеэ байһан нииитэевропын зүблөөн ехэ удха шанартай гээд В. Брандт тэмдэглэбэ.

1972 ондо «Германиин хоер гүрэнэй хоорондохи харилсаанай һуури табиха хэлсээнүүд хэгдэһэн байна гэжэ канцлер хэлээ. Шэнэ жэлдэ ГДР ба ФРГ Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин гэшүүд болгогдожо абтаха аабза гээд этигэн найдажа байһанаа мэдүүлбэ.

ВАШИНГТОН

Эзэрхэг түримхэй ябуулгануудые буруушаана

ТАСС

Вьетнамда эсэргүү эзэрхэг түримхэй дайнай үргэлжэлүүлэгдэжэ байһые буруушаагшад США-гай конгресстэ улам олон боложо байнхай. 18 когрессмен-демокрадууд Вьетнамда эсэргүү США-гай агаарай дайнай һүжэрөөгдэһые «буруушааха ниитэ национальна кампани» эмхидхэхэ үүсхэл гаргахыень уряалан, Демократическа партиин национальна комитедэй хүтэлбэрилэгшэдтэ хандаба. Эдэнэр ондоо нэгэ бэшэг дотороо ДРВ-е бомбодолго дары зогсоохо ба Вьетнамдахи дайе болюулха тухай хэлсээндэ гар табиха эрилтэтэй урда тээхи резолюцияа дабтан дурадхахыень түлөөлэгшэдэй палатын түрүүлэгшэ К. Альбертые уряална.

ВАШИНГТОН

Сагаан байшангай мэдүүлгэ

ТАСС

ДРВ-гэй 20-дохи параллельһээ хойгуурхи нютагуудые бомбодолгоёо болюулха гэһэн захиралта США-гай президент Р. Никсон үгөө гэжэ Сагаан байшангай түлөөлэгшэ декабриин 30-да эндэ мэдүүлээ. Вьетнамай асуудалаар хөөрэлдөөнүүдээ январиин 8-һаа Парижда һэргээхые США зүбшөөнэ гээд мэдээсэгдэбэ. Национальна аюулгүйе сахиха талаар президентын туһалагша Г. Киссинджер хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадаха.

Гэхэ зуура, Хойто Вьетнамай гол портнуудта орохо газарта табиһан минэнүүдээ Холбоото Штадууд абахагүй байна.

ПАРИЖ

Соёлой ажал ябуулагшадай хандалга

ТАСС

Франциин арадай үмэнэ ехэ арга боломжонуудые нээһэн, зүүнэй үзэлтэй хүсэнүүдэй правительственна хамтын программа дэмжэхыень Франциин соёл культурын, эрдэм наукын ба искусствын элитэ ехэ ажал ябуулагшад оронойнгоо уран зураашадта, скульпторнуудта, хүгжэмшэдтэ, уран зохёолшодто, артистнарта, архитекторнүүдтэ, научна ба техническэ интеллигенциин түлөөлэгшэдтэ хандаһан хандалгые «Юманите» газетэ тунхаглаба.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА
УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА

12.15 — Үхибүүдтэ зорюулагдажа «Декомпарт», «Не только мальчики» гэһэн киноочеркнууд. «Беглец из Янтарного» гэжэ уран һайханай фильм харуулагдаха.

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

14.05 — Һүүлэй һонин. 14.10 — Үнгэтэ телевидени. «Ночь перед рождеством» — мультфильм. 15.00 — «Шэнэ жэлэй дуунууд» 15.20 — телеальманах «Поиск». 15.50 «Стоянка поезда 2 минуты» — уран һайханай телевизионно фильм. 17.00 — Дм. Кабалевский. Оркестртэй хамта наадаха скрипкын концерт.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:

17.20 — телевизор харагшадай захилаар «Шэнэ жэлээр» гэһэн мэндэшэлгын концерт.

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — «Дэлхэйн арадуудай оюун бэлиг» — 20.00 — Үнгэтэ телевидени. «12 стульев» — уран һайханай фильм (2-дохи сери).

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:

21.20 — 21.30 — Бүхэсоюзна шог зугаата «Фитиль» гэжэ киножурнал.

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

21.30 — «Песня-72» Останкинодахи һайндэрэй үдэшэ. 00.30 — Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА
«ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

17.45 — И. Прут, А. Вейцлер «Цыганда шүдхэршье аймшагтай бэшэ» Теле-зүжэг.

ЯНВАРИИН 2, ВТОРНИК
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА
УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:

18.00 — Һурагшадта «За страницами твоего учебника». 18.20 — Үхибүүдтэ мультфильмнүүд харуулагдаха. 19.00 — Дэлхэйн долоон хоног. 19.20 — Концерт. 19.50 — «Выиграть поединок» — документальна фильм. 20.40 — Уласхоорондын шэнжэлэл (буряадаар). 20.55 — «Прощайте, голуби» — уран һайханай фильм. 22.35 — Концерт.

„Спортлотогой тираж"

МОСКВА. (ТАСС). «Спортлотогой» 1972 оной һүүлшын тираж ниислэл хотын «Серп и молот» заводой соёлой байшанда наадагдаба. Золтой номернууд иимэ гэбэл: 2 (автоспорт), 5 (бадминтон), 8 (бокс), 17 уран һайханай гимнастика, 35 (спидвей), 37 (мэргэн буудалга).

Редакторай орлогшо
М. Н. НИМАЕВ.

● «БУРЯАД ҮНЭН» ● 1973 оной январиин 1. ● 4-дэхи хуудаһан ● Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-04697. Заказ № 1417.